

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Ryiltér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 332

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szombat, szeptember 14.

Mai számunk főbb közleményei:

- Szeptember tizenhetedike előtt.
- Táblabíró és közjegyző rágalmazási pere.
- Szebb idő várható.
- Hogyan bánunk a városnál az iparosokkal és kereskedőkkel.
- A trónörökös és az aradi háziezred.
- Márkus Emma anyagi zavarai.
- Az aradi rendőr és a császári zászló.
- Ezer csók . . .
- Härti Violetta.
- Vasutas-házak Aradon.
- Nopcsa báróné panasza.
- Török-olasz békekötés.
- Pius pápa az eucharisztikus kongresszushoz.
- Tarkaságok.

Cselekvő szocializmus.

Arad, szeptember 13.

A nélkül, hogy ezzel a másféle szocializmust érinteni, vagy bántani akarnók, meg kell állapítani, hogy van cselekvő szocializmus is. Az agitáló és elmélkedő társadalomtudomány mellett olyan tevékenység, amely az osztályellentéteket nem akarja ki-töréshez juttatni, hanem csökkenteni; amely a gazdasági erők és termelési eszközök szét-osztását nem kívánja egyszerre, egy bizonytalan távolban bekövetkező összeomlás következményeképp fentartani, hanem már most segíteni a segítendőkön az állami kö-zösség eszközeivel; amely a munkának, a tőkének távolságát nem igyekszik növelni, ha-nem ahol lehet, a kettőnek bizonyos esetekben, ugyszólván összeházasítását közvetíteni, hogy ebből az egyesülésből szociális alkotások keletkezzenek.

Ezt a megállapítást marxista elmélettel, sőt az osztályharc tanának talán az alfabe-tumával meg fogják dönteni, de azért az

ily szocializmus mégis van és mégis cselek-szik. Egy ilyen cselekvésről van módunk-ban ma hírt adni, amelynek középpontjában a cselekvő szocializmusnak egy sokat tá-madott híve áll: Tisza István gróf.

Néhány oldallal beljebb elmondjuk a vasutasok lakházépítő akcióját, amely más városok mellett Aradon is otthont akar te-remtetni a közlekedési hivatalnokoknak és alkalmazottaknak és amelyhez az állam se-gítését kéri. És hogy ez a kérelem meny-nyire jogos, indokolt, természetes és sür-gős, azt a kormányval szemben Tisza Ist-ván gróf tolmácsolja, aki teljes meggyőző-désével és energiájával vállalkozott a vasuta-sok mozgalmának támogatására.

Nemcsak a mostani pénzhány idején, de rendes viszonyok között is csak állami segítséggel, az állam által rendelkezésre bo-csátott olcsó tőkével lehet az ily alkotást való-ra váltani. Egyrészt az állami köteles-ségek legfontosabbjai közé tartozik, hogy mindennemű ipari és gazdasági munkások-nak az egyre növekvő lakbérékkel szemben védelmet nyújtson, állandó segítséget bizto-sítson. És ha az ily misszióban, igen sok joggal, az ipari munkaházak építésénél a gyáros, a munkaadó, a gazdasági munkás-házaknál pedig a földbirtokos-osztály közre-működését, anyagi és erkölcsi hozzájárulá-sát kívánja, — akkor az állami üzemek alkalmazottaival és hivatalnokaival szemben, a hol tehát az állam a munkaadó is, két-szeresen terheli ez a kötelesség a kor-mányt. S ha a munkaházak építése jobb tőkeviszonyok mellett lehető volt a bankok, pénzintézetek által nyújtott kölcsönnel is — kétségtelen, hogy a vasutasok és egyéb ér-dekeltek ott tudnak igazán előnyös törlesz-

tés mellett házaikhoz jutni, a hol az épi-téshez nyújtott tőkénél az üzleti haszon szá-mításba egyáltalán nem kerül.

Aradon, a hol a gazdasági munkahá-zak építésére már az árlejtsést is kiírják, az ipari munkaházak építése pedig a Weitzer-alapítvány jövedelmének segítségével bizonyára szintén sikerülni fog, a Máv. la-kásépítő akciója szükségszerű következmé-nye volt a fejlődésnek és a jogos igények kielégítésének. De megkövetelte az érdekel-tek helyzete, a kiknek lakásbérét nem javi-tották annyiszor, mint a hányszor a lakás-bér — szintén természetszerű okok miatt, — emelkedett.

Tisza István gróf nem előkelő pártfo-góként állott a vasutasok mellé, hanem annak a politikusnak, törvényhozónak ko-moly kötelességérzetével, aki a kérelem teljesítésében nemcsak egy osztály jogos követelését, hanem a magasabb társadalmi és állami érdekét ismeri föl. Ő, a kinél kevesen vannak jobban tájékozva a nyu-gati államok munkásvédelmi és szociál-politikai intézményei és berendezkedései felől, maga hivatkozott ezek példaira és bizonyára eredménnyel fog ezekre rámu-tatni ott, ahol a vasutasházak építésére szükséges állami tőke hozzájárulását kérni és sürgetni fogja. És e kötelessége teljesítésében bizonyára meleg érzéssel fogja el-tölteni, hogy az akció segítségével egyben választókerületének, Arad városának fej-lesztéséhez járul hozzá.

Komoly akciókat nem szokás a siker előre élvezésével, a gyors eredmény biztos reményének rajzolgatásával kísélni. Min-denestre munka, idő és lehetőség kérdése, hogy mikor fog állani a tervbe vett helye-

Tangeri akkordok.

Irtá: W. S. dr.

Ejjelre metsző hideg lett az esti tropikus forróságából. Le kellett eresztetni a hotelszoba ten-gerre nyíló ablakát, melyen keresztül tündéries világításban jelentek meg az amfiteatralis lejtő mecsetjei, apró házai, palotái és a holdsugárral enyelgő hullámaival a festői Océán. Kelet felől derengett, hajnalodott. A szomszéd mecset előtt kecskebőr tömlője mellett festett imagyékenen egy ájtatos, imádkozó alak térdelt. Fehér ragyogó burnusz volt rajta halványkék turbánnal, homloka a földet érintette, kezét ájtatosan pihentette az imagyékenyen, arab módra imádkozott. Mikor fel-emelte fejét a keleti égboltra, láttam, hogy Küsz-kül Mehmet az, az előkelő sir Ridgeway szolgálja. Csakhamar felkelt, mikor a műezzin kiáltott, le-sietett a szomszéd szűk utcán, utközben találko-zott egy beduinval, kivel összeértette a jób ten-nyerét és mindkettlen megcsókolták a mutatoujju-kat. Ragyogó reggel lett, mely hirtelenül nappallá fényesedett. A sűrű harmatot gyorsan felszárította a nap heve s az éji hidegtől fázós föld vágyó mohósággal szívta magába a meleget.

A fiatal Küszkül Mehmetet jól ismertem, igazi arab neve dacára sudáni nenger volt. Rab-szolga kereskedőkkel jutott Tangerba és már másnap sir Ridgewaynak, Tanger legelőkelőbb an-gol ágensének a szolgálatába jutott. Sir Ridgeway-

nak lassan bizalmas embere lett Mehmet, kinek fekete arcában ugy csillogott az értelmes szeme, mint a szudáni gránit hegyek tiszta tengerszem. Mikor verőfényes forró délelőttökön az erődítvényes, sok erkélyes kereskedőház arkádjáról lenézett a tengerre összekulcsolt karok-kal Mehmet s sima fekete koponyájára rásütött az egyenlítői nap, kék munkás zubbonyában olyan volt daliás alakja, mint egy tűzben acélezott vas-szobor. Szeme összefonódott a látóhatár távolá-val és csak néha tréfált az arkád könyöklőjén gubbasztó selyemmajmocskával, teli tüdőből na-gyokat fújón reája. Mikor azután megjelent a látóhatáron a gyöngye szélben a három vitorlás teherszállító, Mehmet visszavonult s megkezdődött a serény munka az udvaron. Afrika legdélibb csucsára is szállítottak innen kávé, lisztet, acélt.

Egy délután láttam viszont Mehmetet, amint önmagából kikelve keresett ideát orvost sir Rid-geway bájos leányához, a szép szőke Nellyhez, arca ki volt forgatva jámbor néger mivoltából, li-hegett, mint az üldözött vad és szinte térdelve könyörgött gyors segélyért . . . Nellynek muló természetű baja volt, mikor a nap tüzes golyója a tengerbe sülyedt, már együtt volt a tennisz par-tája: a skót társalkodónő, az édes apja, egy arab szolgáló, meg egy konzulatusbeli fiatal ember. Mehmet a sárga homokról vigan szedte össze a zöld fehér labdákat.

— Oh my sweet! — hangzott fel egyre a Nelly gunyos, csilingelő kacagása, mikor partnerei

hibáztak és egy „out“-nál messzire kirepült a labda a Szaharát jelző fehér-sárga kövecses tala-jon kivirágzott szürke fűre. Először megcsodálta győződve, hogy a megkapó szőke leány üde bá-ját csak a rideg környezet, vagy ellentéte emelte annyira ki. Tenger előttünk, erőszakkal gyéren megtermékenyített föld alattunk és mögöttünk ko-pár kövek, azután homok és ismét sivatag homok, melynek sárgaságában néhol elszórt csontok tar-kálnak, fölöttük rémes, félelmetes csend honol, melyet néha oroszlanordítás, sakálkiáltás szakít meg tompán, vészesen. És Nelly a játéktól kipirultan, kissé fáradtan palástszerű djellabájában maga volt a kívánatos élet. Tizenhat éves volt, a nagy Atlaszok kopár bércein élő karsu gazel-lának volt olyan mozgása, mint Nellyé, a kaca-gása ezüst volt, mély tüzi bársonyba foglalt su-gárzó gyémánt a tekintete.

Mikor az ádáz, sorvasztó hőség bágyadtan ment át az alkonyat hüvösségébe és a tenger ho-mályhatáran eltűntek a spanyol partok kékes-fe-kete körvonalai, hideg este lett. Nellyék erkélyére felhangzott az éjjeli világ halk muzsikája és biz-tatón ragyogtak a déli égöv csillagai. Ezen az es-tén Nelly oly vidám volt, hogy nem fogyott ki az új angol kuplékból, táncolt, énekelt s már éjfélre járt az idő, mikor a társalkodónő egy pár szenti-mentális akkorddal befejezte a kellemes együttlé-tet. A kis szálló ablakából sokáig hallgattam az ezüsthabu tenger sejtelmes, zsongó szimfóniáját, amelyre a sziklás, homokos part tett méla hang-

ken a vasutasok ház-sora. Tisza István gróf azonban ebben is alkalmat fog találni arra, hogy a munka emberei iránt való becsülését kifejezésre juttassa, tettekben kimutassa. És ez akár szocializmus, akár nem, mindenesetre olyan érték, a melynek a munkások hasznát látják, s generációról-generációra élvezik.

Szeptember tizenhetedike előtt.

— Előkészületek az első ülésre. — Eredmények a címer és jelvénykérdésben. —

(Fővárosi tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, szeptember 13.

A politika nyári vakációja a jövő hét első napján forma szerint is véget ér, kedden már első ülését tartja a képviselőház, ezt megelőzően hétfőn a parlament valamennyi pártja értekezletet tart, hogy a politikai helyzettel szemben állást foglaljon. Az ellenzéki pártok határozatát szinte szóról-szóra előre meg lehet jósolni, mert ez pusztán másolata lesz az intéző-bizottság minapi megállapodásának. A munkapárt értekezletén a miniszterelnök tesz majd döntő jelentőségű nyilatkozatot a kormány föltagolásáról és szándékairól az ellenzék harci terveivel szemben s a párt határozata előreláthatóan energikus választ ad majd azokra a békefeltételekre, melyeket az intéző-bizottság a kibontakozás alapjául, proklamált.

Az ellenzék számításai.

Az ellenzék a nyár folyamán tudvalevően arra vetette a legnagyobb súlyt számításában, hogy a munkapárt összetartását annyira próbára teszi majd az ősszel megújuló parlamenti harc, hogy a párt egy csoportja, — melynek fejeül Zichy János gróf kultuszminisztert emlegették — kiválik majd a többség kebeléből s ezzel véglegesen az ellenzék javára billenti a jövő eshetőségeit. Ez a számítás, mint most már az ellenzéken is beismerik, nem vált be s így mindazok a kombinációk is, melyek Zichy János grófnak a kormányból való kilépését jósolták, halomra dőltek. Az ellenzéken most *Andrássy Gyula* gróf magatartásától várnak fordulatot a többség gondolkozásában. *Andrássy* ugyanis a júniusi események folyamán tétlen szemlélője maradt a parlamenti küzdelemnek s nem azonosította magát a kivezetések után sem az ellenzéki pártokkal. Most minden jelenség

arra vall s ezt magának *Andrássynak* itt-ott eljött nyilatkozatai is megerősítik, hogy szeptember 17-ikén föltagy eddigi passzivitásával. Ezzel — mondogatják az ellenzéken — a merleg nyelve mifelénk hajlik s küzdelemünk erkölcsi igazoltsága gyarapszik egy döntő súlyu tényezővel.

Milyen lesz az első ülés?

Hogy a szeptember 17-iki ülés milyen külsőségek közt zajlik majd le, az jórészt attól függ, milyen magatartásra szánja magát a kormány és a Ház elnöksége az ellenzék zenebonájával szemben. Időt enged-e előbb rá, hogy egy darabig szabadon tomboljon és sipoljon az obstrukció s így esetleg önmagát fárasztja ki, vagy mindjárt a júniusi eszközöket és módokat veszi igénybe a rendcsinálás érdekében. Az bizonyos, hogy a közönség részéről már most oly kíváncsiság jelentkezik a keddi ülés iránt, hogy a Ház elnöksége ma kommunikékben jelenti ki, hogy minden karzati jegy elkel s a háznagyai hivatal nem tehet többé újabb előjegyzéseket.

Tisza nem elnököl.

Az első ülésen nem *Tisza István* gróf, hanem az egyik alelnök, alkalmasint *Jankovich Béla* fog elnökölni, mert *Beöthy Pál*, mint *Tisza István* gróf régi személyes híve, ép olyan vörös posztó az ellenzék szemében, mint maga *Tisza István* gróf, *Jankovichnak* azonban személyes ellenfelei nincsenek az ellenzék körében se.

A választójogi reform sorsa.

Lukács László azzal a benyomással hagyta el a király dolgozószobáját, hogy ő felsége teljes és tartós bizalmát bírja. Akik közel állnak az udvarhoz, nem csinálnak titkot belőle, hogy ő felsége irtózik minden személyváltozástól, teljes eltökéltséggel ragaszkodik mostani minisztereihez és nem gondol arra, hogy a közeljövőben másokat bizzon meg a kormányzási teendőkkel. *Lukács László* a szerdai audiencián előterjesztette legközelebbi programját és sikerült megszereznie a király jóváhagyó beleegyezését. Legfontosabb egyelőre a delegációk kérdése, itt bonyodalmaktól tartanak, de a miniszterelnök megnyugtatta ő felségét, hogy a többség akaratának érvényt fog szerezni.

A kormány most teljes erővel a választójogi reformra veti rá magát. Mint már ismerttettem, mondotta *Lukács László*, az ősszel mindenesetre betérjeszti a választójogi javaslatot. Kérdés természetesen, hogy az ellenzék milyen taktikával helyezkedik szembe ezzel a határozott tervvel. A kormánynak nem lehet érdekében, hogy erőszakos eszközök fölhasználása mellett tárgyalassa a parlament gyökeres reformját, ezért — mondta a miniszterelnök, — a választójogi javaslatot az ellenzék taktikája bizonytalan időre tolhatja ki.

Más szóval: a kormány nem gondol arra, hogy rendőri és katonai segítséggel hajtsa keresztül a választójogi törvényt.

Innét látva a magyar politika eseményeit, az az impresszió támad, hogy a választójogi kérdés a helyzet tengelye. Itt kell kitűnni a félreismerhetetlen igazságnak: ki adja meg a nemzetnek a nagy reformot, a kormány, amely a törvényjavaslatot hozza, vagy az ellenzék, amely ugy akarja a reformot, hogy botránnyal is megakadályozza a tárgyalását. Ez kijózanító hatással lesz és ezért a kormány nem is akadályozza meg az ellenzék ilyen logika és belső igazság nélküli fellépését.

A címer és jelvénykérdés rendezése.

A koronának olyan intézkedéséről adhatunk hírt, amely az ellenzék kezéből kiveszi az utolsó ütőkártyát is. Öfelsége ugyanis a mai napon elrendelte, hogy a katonai címer és jelvénykérdés rendezése fogantatba vételessék. Ez a kérdés volt az ugynevezett kilences bizottság programjának egyetlen pontja, mely eddig végrehajtva nem volt és amely az ellenzéki vádak között folytonosan ott szerepelt, mint nemzeti sérelem.

Amit már *Khuen* gróf több ízben bejelentett és beígért, most a *Lukács* kormány alatt megvalósult. A véderőtörvények életbeléptetésével elérkezett a címer és jelvénykérdés rendezésének időpontja is. A király rendeletére a közös külügyminiszter egy mai hivatalos hiradás szerint intézkedett, hogy a címer és jelvénykérdés rendezése végett kiküldött bizottság már e hó tizenhatodikán déli 12 órakor Bécsben a közös külügyminisztériumban alakuló gyűlést megtartsa. A bizottság tagjai a minisztereken kívül még magyar részről *Voinovich* tábornok és *Lehoczky* őrnagy, akiket a hadügyminisztérium delegált. A magyar kormány *Tóry Gusztáv* igazságügyi államtitkár, *Fehérpataky* Lászlót és *Csánki* Dezsőt az országos levéltár igazgatóját delegálta.

E bizottság megalakításával tehát ez a fontos kérdés a legkomolyabban a megvalósítás stádiumába lépett. Az ellenzék éveken keresztül a maga pártpolitikai céljaira! nemzeti ügyet csinált ebből a kérdésből, olybá tüntetve fel a dolgot, hogy a magyar kormányok és felső helyen nem akarják megvalósítani a magyar államnak a címer- és jelvénykérdés terén fennálló jogait. A legfelsőbb elhatározás, amelynek alapján a fentemlitett bizottság alakult, csattanós jele annak, hogy az ellenzék feltevése e téren sem bizonyult be helytállóknak, mert *Lukács László* és már előtte *Khuen* a legkomolyabban vette fel a kormány programjába a címer és jelvénykérdés mielőbbi megoldását és a megoldásnak legfelsőbb helyen sem állotta soha semmiféle akadály az útját.

A nemzeti közvélemény ebből is megítélheti, hogy a kormány és többsége valóban a nemzeti

fogót. A mór mecsét müezzinje elnyújtott hangon énekelgette a mondókáját. Lassan világosodni kezdett a keleti égbolt és *Küszkül Mehmet* is eljött már a reggeli imához.

Most évek múltán ismét hallok *Mehmetről* és a kis *Nellyről*. *Messziről* jöttek a sorok, írójuk rideg tengerész a levélből néha mintha egy modern bolygó Daland szavait hallanám, a sorokat átfutja a visszaemlékezés elégikus patinája.

My Dear! Jó pár éve, hogy együtt hagytuk el a sziklás *Gibet*, azóta a lélekölő, unalmas *Levérprol-Brazíliai* vonalon szállítom a rezet, üveget és rongyot havas zimankóban és perzselő, gyehennás forróságban. Igaz, hogy kapitánya vagyok ennek a 7000 tonnás *Cunard* gőzösnek, melyen utast alig, de egeret annál többet látunk, de mit ér a rangom és a pénz, ha csak akkor érzem jól magam, mikor visszaemlékezéseim megrohanó özöne és hűséges *Jamesem* fecsegő társasága a „*Pelonia*” fedélzetére visznek vissza. Hol vannak most a „sondeck” ötletesen csevegő, vidám, ezüstös-zöld libegő *shawlu* kanadai hölgyei, hol a „*shaffle board*” naiv kellemes sportja. Itt nem hallok a felharsánó lunch-kürtöt, a hajózenekar bánatos melódiáit, meg a „*Pelonia*” zordonan bugó ködtrombitáját. Az én hajómon mindebből nincs semmi, csupa kietlen unalom az ut. Nem csoda, hogyha a szárazföldre szabadulok, neki szaladok az életnek és összesűrítve élvezem annak rövid gondnélküliségét. Párisból *Ostendébe* kerültem az ideai késő tavaszon; élveztem a zajos pihenést, a strand nemzetközi megrohanását, a bank lélektani tanulmányokra alkalmat bőven szolgáltató változatos szerencsésjét.

Az elutazásom előtti napon azután fellátogattam a varietébe. Emlékszik ön a gibráltari quarantin nevezetes bali éjszakájára, melyen oly tüneményszerűen jutott a hátkirálynői méltósághoz a szépséges *Ridgeway Nelly*. A marokkói angol konszol társaságában jött át hajónkra *Tangerből*. Egy pillanat alatt hódított meg mindeneiket a szőke szépség. A karsu erdei őzike bája találkozott benne a telivér arab paripa büszke tartásával, Európa átható intelligenciája Afrika vadszilajagságával. Ugy táncolt, mint egy indus bajadér, ha zongorázott, mintha *Bach* maga ült volna a kis pianinó előtt. A hajnali légben sóvárgó sóhajtasók repültek az oroszlan lobogós propeller után és hiábavaló álmodozások maradtak vissza a hajón. Nos hát *Nellyvel* találkoztam *Ostendében*, a „*Grand Varieté*” színpadán — táncolt. A buja keleti táncok előtt hatalmas néger járta körül a színpadot, nagy komolyan leborult, felkelt, mormogott, mielőtt a szép leány végtelen plasztikus buja táncait járta volna. Az eset izgatott, gyorsan cselekedtem. Pár szó emlékeztető írás csakhamar *Nelly* öltözőjébe juttattam, mely előtt néger óriásunk ögyelgett. Kérdőzködéseimre kelletlenül, vontatottan felelt a szőke asszony, de azután megadással emlékezett vissza a multra. Férjhez akarták adni, mire megszökött *Mehmet* négerrel, egy karaván ösvény melletti távoli oázisban éltek. Felkutatták, visszahozták őket és újra megszöktek. *Madridban* táncolni tanult és most élhető levögője a forró deszkák. *Mehmet* öltözteti, ő vigyáz rá, *Tangerbe* hetenként *Mehmet* ír, ugyszintén *Skóthonba* is *Nelly* nagynénjének. Most — és ekkor egészen bi-

zalmas lett — a svéd királyi család egy fiatal tagja settenkedik körülötte, talán el is veszi. A kihallgatás véget ért, nálamnál fontosabb személy következett. *Zaváros* fejjel ögyelegetem sokáig a homokos parton a dagály alatt és az örök nő végzetszerű, titokzatos problémája szinte elvonta mindentől a figyelmemet. Másnap behajóztam. A lapokban olvastam a folytatást, valószínűleg Ön is. *Stockholmban* hirtelen meghalt a világszép nő, azt mondták erőszakos halállal mult ki, a néger szolgája ölte meg a szép *Nellyt*. Nagy pör. A néget a svéd esküdtszék felmentette...

Sohasem éreztem azt a nyomorúságot, amit utoljára *Tangerben*. Itéletidőben érkezünk, kikötésünk emberfeletti munka volt, órákig eltartott. Óriási villámok suhogtak be a szűkességbe és bömbölve turt tajtékot körülünk a tenger, a sisetgő, fekete hullámok folyton visszadobálták a hajót a mélyek felé. Az eső tompán zuhogott. Mikor hivatalos kiküldetésemben jelentkeztem a *Ridgeway-háznál*, *Nelly* volt szolgája a nevezetes néger fogadott, úgy látszott, ő vezette a nagy kereskedő-házat. Az ősz *Ridgewayt* napjában csak egyszer lehet látni. Egy sirhalomhoz megy ki a hegyoldal keresztény temetőjébe, hol *Terpsichore* márványleple borul az Örökkévalóság felé, alatta az *Oceán* dalolja sejtelmes szimfóniáját, a hantra a misztikus *Marokkó*, az *Atlaszok*, az *Abd El Kader* sivatagja felől fujja a szél a lassu feledés apró porszeméit. Az égető napsugárban, a holdsugárnál, a villám cikázó fényénél *Terpsichore* lengő öltönyének márványszalagján felvillan egy név: *Nelly...*

munka alapján áll, az ellenzékét pedig a király legujabb elhatározása is arra intheti, hogy a meddő sérelmi politikával felhagyva, az eredményes parlamenti munka terére térjen vissza.

Amilyen jogos elismerés illeti a kormányt azért, hogy a kérdést hatalmas lépéssel közelebb hozta a mielőbbi megvalósuláshoz, ép oly hálával lehet a nemzet eltelve az uralkodó iránt, aki a bizottság kiküldésével újból fényes tanujelét adta a magyar nemzettel való együttérzésének.

Közös miniszteri értekezlet.

Bécsből jelentik: Holnap délután Bécsben közös miniszteri értekezlet lesz, amelyen *Berchtold* gróf közös külügyminiszter, *Bilinsky* lovag közös pénzügyminiszter, *Auffenberg* Mór lovag közös hadügyminiszter és a két miniszterelnök vesznek részt. A közös miniszteri értekezlet, mint a Budapesti Tudósító illetékes helyről értesül, nem a már tisztázott pénzügyi kérdésekkel, hanem a delegáció összeállításának időpontjával és a delegációkkal kapcsolatos politikai jellegű kérdésekkel fog foglalkozni.

Lukács bécsi utja.

Lukács Lászlót a Szent István-rend nagykeresztjével történt kitüntetésével ma is számosan üdvözölték. A miniszterelnök holnap délelőtt titkára kíséretében Bécsbe utazik, hogy a magyar kormány képviselőjében részt vegyen az eucharisztikus kongresszuson és hogy a közös külügyminiszterrel és az osztrák miniszterelnökkel tanácskozzék. A miniszterelnök valószínűleg már vasárnap reggel ismét Budapesten lesz.

VÁROS ÉS MEGYE.

Az egészségügyi főfelügyelő Aradon, *Blum* Ödön dr. egészségügyi országos főfelügyelő ma Aradon tartózkodott és *Tisch* Mór dr. városi főorvos, valamint *Borsos* Béla dr. megyei főorvos társaságában a piacokat, élelmiszer kereskedéseket, kávéházakat és kocsmákat vizsgálta meg, majd pedig a kórházakban tett látogatást. A vármegyei kórház ismeretes mizériáit természetesen ő is észrevette és kijelentette, hogy a konyhák, valamint az új sebészeti pavillon abszolút nem felelnek meg rendeltetésüknek és azok helyett sürgősen újakat kell építeni. Ezt azonban a vármegye vezetősége is tudja *Zimmermann* Károly dr. igazgató-főorvos számtalan jelentéséből és épen azért indította meg az akciót *Urbán* Iván főispán egy új kórház építése iránt, mert nem akarják a mértékadó tényezők a toldozás-foldozás horribilis költségeit kidobni egy azután is szűk kórházra. A város belsejében a kórház nem ter-

jeszkedhetik és bizonyára szívesen látná mindenki, ha *Blum* dr. főfelügyelő az új kórház kérdésének gyors megoldását a reparációnál radikálisabb eszközökkel segítené elő. Az *Andrényi-gyermek*kórházban látottak teljesen kielégítették a főfelügyelőt, aki megnézte *Virág* Lajos főmérnök kalauzolásával a *Schone*-csatornát és az ajektor állomást, amelyről a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott. Délután *Borosjenő*be utazott.

Török-olasz békekötés.

(Befejezték az előkészítő tárgyalásokat.)

Tájékoztató.

Páris, szeptember 13.

Lausanneból jelentik, hogy a török és olasz béketárgyalók munkájukat néhány kevésbé fontos részlet kivételével befejezték. Mind a két kormány jövő héten fogja kinevezni a hivatalos tárgyalókat.

Konstantinápolyból jelentik: A miniszterek a beírás-ünnepek alatt is naponként tanácskoznak. Üléseiken a ruméliai, anatóliai, libanoni és jemeni közigazgatási reformokról van szó. Ezenkívül a béketárgyalók által már aláírt békepreliminálekról is tanácskoznak. Ezekhez az előzetes föltételekhez már mind a két kormány hozzájárult és a béke megkötésének egyetlen, de egyúttal legfőbb akadálya az arabok ingadozó viselkedése, míg ellenben a szenuszik kiméletes békét akarnak. A szultán veje, *Enver* bég és az új-egyiptomi ortodox török-arab csoport föltétlen hiva az ozmán kalifátusnak. A nagyvezér ezekből a körökből az utóbbi napokban sok táviratot kapott és a kairói főiskolai tanulók azzal fenyegetőznek, hogy a török csapatok visszahívásának szükség esetében erővel ellen fognak állni. A portának határoznia kell Európa és az ozmán kalifátus között.

A külügyminiszter megcáfolja egy külföldi lapnak azt a híret, hogy [Törökország és Olaszország képviselőinek a beírás-ünnepnapján kellett volna aláírniuk az előzetes békepontokat. Egyúttal megjegyzi, hogy az alkudozások lefolyása kedvező eredményt enged remélni, azonban az összes e tárgyalásokra vonatkozóan közölt részletes hírek csak találgatásokon alapulhatnak, mert az alkudozásokat mindkét államban szigo-

ruan titokban tartják és a török delegátusok táviratait, a melyek siffrírozva érkeznek, maga a külügyminiszter fejti meg.

Hogyan bánnak a városnál az iparosokkal és kereskedőkkel.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Mig a terhes pénzügyviszonyok mellett az iparos és kereskedő osztály a legnagyobb nehézségekkel küzd, hogy magát fentarthassa, addig Arad vezetősége ahelyett, hogy védené őket, még üt egyet a saját polgárain.

Arról van ugyanis szó, hogy a városi számvetés utasításra nem fizeti ki a várossal szerződéses viszonyban levő iparosnak, vagy kereskedőnek egyetlen számláját sem, ha nem igazolja azt, hogy nincs egy fillér adótartozása, sem a munkásbiztosító pénztár ellene semmi követelést nem támaszt. Nem folyósítja a számvetés az iparos, vagy kereskedő járandóságát még akkor sem, ha az illető ellen behajtási eljárás nincs is folyamatban.

Sőt a polgárok üldözésében annyira mennek, hogy távbeszélőn kérdezik meg a munkásbiztosítási pénztárt, amely semmi követelést addig nem támasztott, nem perelt, nem kért behajtást.

És ha például a munkásbiztosító pénztár jogosulatlan igényeket támaszt?

Már most meg nem ítelt követelések fejében az iparos keresetét visszatartani a városnak jogában sem áll. Amely törvénytelen az eljárás, époly brutális is másrésztől. Az iparosnak, a vállalkozónak minden keresetét elvenni adóba és pénztári járulékaiba, magát egyszerre kielégíteni nagyon kiméletes intézkedés, mert élni és megélni is kell a polgárnak, nemcsak adót fizetnie. Am vonják le az adót a kereseti összegből részletekben, de ne vegyék el egyszerre az iparosnak minden keresetét.

Ennyit elvárhat a polgárság az ő tisztviselőitől, mert a közönség sem volt velük szemben sohasem szűkkeblű.

Több méltányosságot kérünk a városi előljárók részéről.

Tul a rivaldán.

— Kabaré a fürdőn. —

Alig zajlott le a szépirodalmi alapon tartott recitátori előadás, újabb hatalmas szenzáció kínálkozott a szórakozásra vágyódó fürdői publikum számára.

Ezuttal családias műsoru művészetét hirdettek az ivlámpák fehér oszlopain a tengerzöld plakátok. Más szóval kabaré lesz a nagyteremben. Lesz ének, tánc, színelőadás, konferálás, a legújabb politikai események vicces föltalálása stb. Szóval lesz minden, a mi csak kell egy érző magyar kebelnek.

Csaknem tíz napig izgatta ez a ríktó plakát a fürdőközönséget, amíg végre „földerült a dicső nap hajnala”, azaz reánk szakadt ama dicső est, amidőn pontban kilenc órakor kezdetét vette a terem egyik sarkában föllállított kis dobogón — melyet egy darab vérvörös sirtínggel díszítettek föl e kiváló alkalomra — az előadás.

A pódium mellett halványkék karton lepellel torlaszolták el a terem egyik sarkát a primadonna öltözője számára. A bájos művésznő ide — mint szeretetreméltó árnyéka mutatta a kissé indiszkrét szöveten — már fél kilenckor visszavonult toalettet csinálni.

Az egyik művész ur, a társaság direktora, kifogástalan frakkban a nézőtérre sürgölődött. Sajátkezűen rendezte a székeket, adogatta a jegyeket és — veszekedett a cigánybandával, mert nem akarta kivinni a teremből a cimbalmot. Amit ugyan igen helyesen cselekedtek, mert később pompásan bevált a hangszer alkalmi pénztárnak a jegyek számára. A pénzt így is kénytelen volt a művész — más eszköz híján — a zsebeibe sülyeszteni.

Igazán bámulni való tevékeny sokoldalúságot fejtett ki a direktor ur! Még a helyeket is ő mutogatta az érkező publikumnak.

És ahogy sürgött-forgott, rendelkezett, patogott, zsebelte be a pénzt, adta a jegyeket, egészen a — verejtékezésig — hát egy kissé elsorult a szíven erre a furcsa látványra. Különösen, mikor azt láttam, hogy kilenc óra tájban, midőn már egyetlen új vendég se érkezett, egyszerűen összemarkolta a megmaradt jegyeket, megtörölte a homlokát és a közönség között fölszaladva a pódiumra, még lihegve, verejtékezve a szolgál munká fáradságától, belekezdett gyönyörű, ércös hangján a — műsorába.

Arra gondoltam, hogy még pár évvel ezelőtt képtelen, lehetetlen dolog lett volna, hogy egy kiváló művész maga álljon oda pénzt beszélni, helyet mutatni, veszekedni, ugrándozni, hogy pár pillanat múlva, már a színpadon „dolgozzék” a publikum mulattatására.

Szándékosan használtam ezt a szót: „dolgozzék”. Mert csakugyan a cirkusz művésze jutott eszembe, a ki az egyik pillanatban csillogó ékességgel kivarrott trikóban „dolgozza” nyaktörő mutatványait a trapézon, hogy a másik percben valami lehetetlen, ütött kopott egyenruhában kaparja össze a porondot a kollégája lovas mutatványa után.

Ugy tetszik nekem, hogy a színész azelőtt jobban tisztelte a — mesterségét.

Ha régente hangversenyen vett részt, addig, a míg a sor rá került, meg nem mutatta volna magát a publikumnak még — dupla fölléptidíjért sem! Elrejtőzött, mint elrejt a kínai a maga bálványát, hogy csak a szertartás legünnepesebb pillanataiban mutassa meg a zajongóknak.

Furcsa látvány ez azoknak, a kik abban a hitben nevelkedtek, hogy „színésznek születni nagy és szép gondolat!” A kik lehetetlennek hitték, hogy azon a napon, a melyen aszínész, vagy színész Bánk bánt, illetve Juliát, vagy Gauthier Margitot játsza, közönséges „privát” halandóval szóba álljon. A kik szobájukba zárkózva töltötték az egész délutánt és kábultan, mámoros remegéssel készültek az estéli előadásra.

Az előadásról fölösleges írni. Azt hiszem olyan fővárosi, vagy vidéki intelligens ember számtalan van, a ki még nem látta a Nemzeti Színház előadását, de olyan bájosan akad, a ki még nem gyönyörködött kabaré féle produkciókban. És ha az ember az egyiket látta — valamennyit látta.

Részemről inkább azzal foglalkoztam, hogy figyeltem a kis csitri leányokat, a kik egyik oldalra az édes mamájukkal, a másikon egy zsengekoru — gavallérral élvezték a „családias” műsort.

És a „családias” műsor már nem is két-értelmű mondásai után, a fiatal legénykék gunyos, szatir mosollyal figyelték a kis leányokat, a kik lángra gyult arccal, de olyan merev, komoly tekintettel, összeszorított ajakkal ültek ott, mintha otthon az iskolában, ha a szigorú Orsolya nővér Oroszország lehetetlen nevü — folyói után érdeklődik náluk.

Szegény kis leányok, őszintén kell sajnálnom őket, hogy alig tízennégéves korukban kénytelenek öreg, ravasz diplomatának is becsületére való önuralommal, képmutatással rendelkezni. A kik, ha már szülei jónak látják elvinni a kabaréba, a több mint sikamlós, de igen mulatságos kuplé hallatára nem kacagnak gyerekes vidámsággal, hanem olyan komolyan, mereven néznek maguk elé, mint a mondának:

Táblabíró és közjegyző rágalmazási pere.

(A tábla felmentette Fésüs György drt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 13.

A királyi tábla második büntetőtanácsa ma folytatta a tárgyalást abban a perben, melyet Pancsera István királyi táblai bíró, a fiúmei járásbíró vezette Fésüs György fiúmei közjegyző ellen indított. Fésüs, mint annak idején megirtuk, a fiúmei törvényszéknél több váddal illetve a táblabírót. Megvádolta egyebek közt azzal, hogy hivatalát elhanyagolja, hogy nyilvános helyeken, sőt hivatalában is *hazardjátékokat játszik*, hogy pártfogásába vett egy kétes hírű hölgyet, akit a rendőrség Fiuméből kiutasított s hogy a kártyajátéknál szabálytalanságot követ el. Pancsera e beadvány következtében rágalmazásért jelentette föl Fésüs Györgyöt.

A budapesti büntető-törvényszék, mint delegált-bíró, egy héten át tárgyalta az ügyet s közel hetven tanut hallgatott ki, akik részint terheltben, részint kedvezően vallottak. A törvényszék egyrendbeli rágalmazásban találta bűnösnek a vádlottat s az enyhítő körülményekre való tekintettel hétszáz korona pénzbüntetésre ítélte a közjegyzőt.

A mai tárgyaláson úgy Nagy Dezső dr. védő, valamint Bródy Ernő dr., a magánpanaszos képviselője a bizonyítási eljárás kiegészítését kérték, kérelmüket azonban a tábla elutasította. Ezután a perbeszéd következett. Vargha József dr. királyi ügyész rövid beszéd keretében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének jóváhagyását. A vádbeszédre Nagy Dezső dr. válaszolt s védettjének felmentését kérte. A bíróság ítélethozatalra vount vissza és egy óránál tovább tanácskozott.

Déli egy órakor hirdette ki Ráth Zsigmond tanácselnök a tábla ítéletét, a mellyel az első bíróság ítéletének megsemmisítésével Fésüs György dr. közjegyzőt az ellene tett vád és következményei alól fölmenti.

Az ítélet megokolása kimondja, hogy a tárgyalás során oly esetek bizonyultak be, a melyek feygelmi eljárást vonnak maguk után, továbbá olyanok, a melyek valóságuk esetén a bírói állásra méltatlanná teszik a panaszost. Az a körülmény, hogy Fésüs Györgynek nem valamennyi esetet sikerült bebizonyítania, még nem zárja ki az ő büntetlenségét.

— Mit akartok tőlem? Nem látjátok, hogy — nem értem?!

De a legszomorubb látványa a „kabarének” az a bájos gyermek volt, aki, mint a társaság egyik „star”-ja vett részt a produkcióban. És aki a plakáton büszkén vallja magát az ország első színházának szerződött tagjául. Ha csakugyan úgy van, akkor a színháznak — bizonyára — valamelyes célja van ezzel a tehetséges kis leánnyal: nevelni akarja a maga, a jövő számára. És ha így van, kár megengednie, hogy nyaranta kabaré társasággal vándoroljon városról városra. Hogy több, mint kétértelmű kuplékat énekeljen, hogy a szünetek alatt — mint a krajcáros komédiában — sorra járja az asztalokat, a — fényképét árulgatva „tetszés szerinti áron”. És, hogy az italtól és a csiklandós daloktól felhevült férfi publikum a tizenkét esztendő gyermekét nyakra-főre dédelgesse, csókolgassa. Mert az sem a kis „művésznőnek”, sem a színésznek, melynek a gyermek jó iskola mellett — majdan egyik dísz lehet — nem válik hasznára.

De valamelyes hasznát mégis csak volt a kiváló művelvezetnek. A következő napokban az erdőn, a teheneket legeltető szőke haja, piros arcú tót gyerekek nem dalolták többé méladus szláv nótáikat, hanem valamennyi — tört magyarsággal — a következő épületes kuplét fújta:

„Ezt a szoknyát úgy hijjátok, bukj el szoknyát!”

Ezek után mondja még valaki, hogy a kabaré nem terjeszti edes hazánkban a legtisztább — kulturát?!

G. Miklósy Ilona.

Azt mondja továbbá a tábla indokolása, hogy *lévedett a törvényszék*, amikor ebben az ügyben marasztaló ítéletet hozott. Fésüs egy felfolyamodásában a bíróság előtt tette meg a sértő nyilatkozatot. A büntető-törvénykönyv pedig világosan megmondja, hogy aki hatóság előtt folyamatban levő ügyben, tárgyalás közben, sértő tényállításokat kockáztat meg, ezekért őt *megbüntetni nem lehet*. A tábla ezért bele se megy a lefolytatott bizonyítási anyag mérlegelésébe s Fésüst a Btk. 326. §. 3. pontja alapján felmenti. A felmentő ítélet ellen úgy Vargha királyi ügyész, mint Bródy Ernő, a panaszos képviselője felebbezést jelentett be, Fésüs György azonban megnyugodott.

Nopcsa báróné panasza.

(Hiteles adatok egy nagy bűnügyről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Lapunk mai számában megirtuk, hogy Nopcsa Elekne báróné feljelentést tett sörgyárának volt igazgatója ellen, mert állítólag visszaéléseket követett el. Ma illetékes helyről arról értesítenek bennünket, hogy aki ellen a feljelentés irányult, az nem a sörgyár volt igazgatója, hanem a lippakeszi alerdész, aki három és fél évig volt a báróné szolgálatában. Hogy ez az erdész mily összeg erejéig károsította meg a bárónét, azt pontosan még nem tudják, mert a felbecsülés még nem fejeződött be. Azt azonban már most meg lehet állapítani, hogy az összeg koránt sem volt oly nagy, aminőről a lapok irtak és az sem lehetetlen, hogy az ügyet békésen fogják elintézni.

Ezzel szemben a Temesvári Hirlap holnapi száma a következő érdekes új adatokat fogja közölni:

Özv. báró Nopcsa Elekne, szül. Zselenski Matild grófnő Rondonelli Jenő jelenleg lippai lakost 1909. évi március hó elsején kinevezte ujaradi erdőuradalmának keszinci erdészetebe erdésznek. Ezen kinevezés által a báróné Rondonellira bizta közel négyezer holdat kitevő uradalmának kezelését, mely uradalomból háromezer hold erdő, a többi szántóföld. Mint tehát ebből látható, Rondonelli nem volt a báróné jószágigazgatója, vagy ujaradi sörgyárának igazgatója. Rondonelli a részére kikötött ezer és később kétezer korona évi járandósággal szemben becsületes munkásságra és urnője iránti hűségre, érdekeinek határos védelmére kötelezte magát, de a beléje helyezett bizalommal — az ellene tett feljelentés szerint — visszaélt. Rondonelli Jenő a keszinci uradalmi-erdő csak egyes részeinek kiirtására, vágására, illetve ritkítására volt jogosítva. Ő azonban a megállapított kezelési kört áthágva, nemcsak azon 100—200 holdnyi területen végeztetett irtásokat, ritkításokat és gyérítéseket, hanem behatolt a többi 2800 hold erdő-ségbe is és ott *éveken át pusztította a legértékesebb fákat*, amelyeket állítólag részint eladott, részint a saját céljaira felhasználta. Miután körülbelül ily módon 70.000 fát vágott ki, a kár összeg mintegy 100—120.000 koronát tesz ki. Erre figyelmeztették Nopcsa Elek bárónét ez év tavaszán, aki az első pillanatban fölháborodva fogadta a hírt, de azután, mikor bizonyítékokat akartak neki hozni, benne is gyanu ébredt s most már ő maga akart személyesen meggyőződni a besugások igaz voltáról.

— Nem hiszek addig, nem merek vádolni senkit, — mondotta, — míg a saját két szememmel nem látom, hogy Rondonelli megkárosított.

Beparancsolta gazdatisztjeit a kastélyába s május elsején reggel személyesen kikocsizott az erdőbe vizsgálatot tartani. Nagy volt a meglepetése, ahogy eljutott az erdő azon részébe, ahol parancsai szerint az erdőirtások megszűnnek s ahogy a megszabott határon túl meglátta azokat

a ritkításokat, amelyek három év óta, amióta utoljára künn járt, eszközöltettek.

— Hát ez hogy lehetséges? — kérdezte a meglepett báróné a környezetétől, mely bizony felvilágosította, hogy a 3000 holdas erdő ezen részén nem volt szabad irtani, sőt erről az irtásról az erdőuradalom központi irodájának halvány sejtelme se volt.

— Gyerünk tovább, — mondotta Nopcsa báróné s személyesen ment el a rakásra rakott fához, amely elszállításra várt. És itt is tágranyilt a szeme. A farakások száma sokkal nagyobb volt, mint amennyiről Rondonelli heti jelentésében, amelyet minden héten beküldött az aradi központi irodába beszámolt. Ezeket látva, a báróné Rondonellit azonnal elbocsátotta és ez még május ötödikén elköltözött a Lippa—keszinci erdőlakból Lippára, ahol saját háza van. Báró Nopcsa Elekne abban a tudatban, hogy erdésze, Rondonelli őt alaposan és sok ezer korona erejéig megkárosította, felhatalmazta ügyvédjét, Visontai Soma dr. udvari tanácsos, ügyvédet, hogy a temesvári királyi ügyészségnél Rondonelli ellen *bűnvádi feljelentést tegyen* sikkasztás és hűtlen kezelés címén. A feljelentés szerint Nopcsa báróné 70.000 fa értékével lett megkárosítva, mert ennek az elszállított famennyiségnek az ára nem folyt be az aradi központi uradalom pénztárába. Ez a famennyiség az erdőből eltűnt s állítólag Rondonelli ezt a famennyiséget olyan fakereskedőknek szállította, akikkel a bárónének semmiféle szerződése nem volt, akik egyenesen Rondonellivel állottak összeköttetésben.

Ezek a fakereskedők részint temesvári, részint aradi fakereskedők. Visontay Soma dr. ügyvéd mult hó végén Temesvárra jött, a báróné megbízásából személyesen eljárta a temesvári királyi ügyészségen s egy bő és terjedelmes feljelentést adott be Rondonelli ellen. A királyi ügyészség ez alapon nagy titokban megindította az eljárást s az ügyészség indítványára Simonfay Emil dr. törvényszéki bíró központi helyettes vizsgálóbíró megindította a nyomozást. Simonfay vizsgálóbíró e hó negyedikén kiutazott Lippára s ott Visontay Soma dr. helyettese, Pavlovits Milos dr. jelenlétében házkutatást fogatosított Rondonelli Jenő házában. Három napon keresztül folyt a házkutatás és kihallgatás Rondonelli házában Rondonelli Jenőt rendkívül lesújtotta a vád és az ellene folytatott vizsgálat. Sokáig vallotta a vizsgálóbíró, de ő megmaradt amellett, hogy *ártatlan*, hogy egyetlen fillérrel sem károsította meg a bárónát s minden szállításról, amely a felügyelete alatt álló erdőből történt, pontosan leszámolt a Nopcsa uradalom központi irodájának. — Hétről-hétre pontos elszámolást küldött be arról, hogy az erdő mely részén, milyen mennyiségű erdőirtás történt s ebből kiknek mennyit szállított el. És azzal is beszámolt, hogy mely fakereskedők vitték el a faszállítmányt. Ezek a cégek mind a központi irodával állottak összeköttetésben s ő más kereskedővel, vagy vevővel szóba se állt. Kivételt képeztek a környékbeli falvak lakói, kik a Lippa—keszinci uradalomból vették a fát, amelyet azonban csak bárca ellenében vehettek át. A házkutatás nem nagy eredménnyel járt. A vizsgálóbíró három napig nyomozott, de se nagyobb összegeket, se könyveket nem talált, amelyek az ügygyel kapcsolatban lennének. Simonffy vizsgálóbíró még Rondonelli feleségét hallgatta ki, de az asszony nem tudott lényeges adatokat közölni. Rondonelliné csak a háztartással törődött s nem volt férje hivatalos ügyeibe beavatva. Mindössze ennyi volt a házkutatás eredménye s a vizsgálóbíró megbizta a lippai csendőrséget a további nyomozás lefolytatásával. Ez a csendőri nyomozás még mindig tart s az ügy csak ennek befejezése után vehet fordulatot. Amíg tehát a csendőri jelentés be nem érkezik a

vizsgálóbírói hivatalba, addig *letartóztatásokról* szó sincs s kétséges egyáltalán, hogy ez a bűnügy miként fog végződni? A feltűnést keltő eset szenvedő hőse, Rondonelli Jenő még aránylag fiatal, harmincas ember. Neje és tizenegy éves kis fiából áll a családja s nála lakik anyósa is. Ugy Rondonelli, mint a felesége régi, derék erdészfamiliából származnak. Apósa évtizedeken erdész volt a *Wenckheim* grófok kigyósi uradalmán s özvegye, aki Rondonelli házában lakik, nyugdíjat is huz. Rondonelli most Lippán lakik s védelmével *Márta Sándor dr.* ügyvédet bizta meg.

Szebb idő várható.

— Szakértő az esős időjárás okáról. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 13.

A magyar királyi meteorológiai és földmágnes intézet egyik kiváló szakembere, *Anderko Aurél* ma hosszasan nyilatkozott az abnormis időjárásról. A hirneves tudós nyilatkozata a következő:

— A meteorológiai és földmágnesintézet prognózis osztálya Európa időjárás térképét az Európa minden részéből naponként beérkező táviriati jelentések alapján szerkeszti meg. Ez az időjárás térkép az illető vidéken a reggeli időjárást tünteti fel. — Az időjárás térképen látható görbe vonalak, az úgy nevezett izobárok, azok az ideális vonalak, amelyek az egyenlő légnyomású helyeket kötik össze. Az izobárok különösen két helyet jelölnek ki a térképen: az egyik, ahol a légnyomás a legkisebb: minimális, a másik a viszonylag, legnagyobb: maximális légnyomás helye.

A minimális légnyomású környéken az idő borús, rendszeren nyugtalan és esős, a maximális izobár környéken csendes, derűs és természetszerűleg száraz. E két hely között a levegő folytonos áramlásban van és pedig a magasabb nyomású helyről az alacsony nyomású felé. A föld forgása és a surlódás ezt az egyenes irányú áramlást eltéríti irányából és pedig a föld forgásának hatása következtében jobbra. Ennélfogva a minimális izobár körül olyan áram keletkezik, amely az óramutató járásával ellenkező és felfelé emelkedő és amely azután a nagyobb magasságokban a maximális izobár területén leszállóvá válik és az óramutató járása egyező járással lesz.

Ez a mozgás mozditja elő nagyjában az időjárás változásait. A két szélső mérték között, minél nagyobb a légnyomás különbség, annál élénkebb az áramlás, a szelek annál erősebbek, úgy hogy az izobárok sűrűsége hű mértéke és képe lehet az élénk, vagy kevésbé élénk légmozgásnak. Egyszóval a barometrikus maximum és minimum légnyomásnak folytonos helyzetváltozása idézi elő a különböző időjárásokat.

Hogy hol keletkezik maximális és minimális légnyomás, arra vonatkozólag a meteorológia tudomány még nem ismer határozott törvényeket. Hosszu tapasztalással és megfigyeléssel a depressziók és maximumok vonulására némi törvényeket megállapítottak ugyan, de ezeket csak közelítő értékeknek tekinthetjük.

Az ideai augusztusi és szeptemberi abnormis időjárás megtalálja magyarázatát az időjárás helyzetek gyors megváltozásában. Ha az európai időjárás térképeket napról-napra átnézzük, szokatlanul sűrű izobárokat látunk, amelyek formájukat 24 óra alatt változtatják. Az időjárás térképeknek hosszú időn át való tanulmányozása arra az eredményre vezetett, hogy az európai időjárás jellemzésére befolyással vannak Izland és Azori szigetek, továbbá Szibéria légnyomás-adatai. A leg-

utóbbi időjárás-térkép kedvező és így valószínű, hogy az eső pár nap múlva megszűnik, a hőmérséklet emelkedni fog és ezzel együtt az időjárásban állandó javulás várható.

Härtl Violetta.

— Színésznő lesz az alezredes leánya. —

(Fővárosi levél.)

Budapest, szeptember 13

Közlöttük, hogy *Härtl* alezredes ügyében fordulat történt: kitűnt, hogy a katonabírószék hamis halotti levél alapján hozta meg döntését. A felfedezés a kassai hadtestparancsnokságnál óriási megdöbbenést keltett. Rögtön vizsgálatot indítottak, eddigelé azonban még nem sikerült kinyomozni, kinek a tévedéséből, vagy bűnös cselekményéből került az iratok közé *Jung Péter* halotti levele.

Henneberg ezredes, miskolci ezredparancsnok, akinek jelentékeny szerepe volt az afférban, egy hírlapíró előtt megerősítette azt a tényt, hogy *Härtl* alezredes élettársát egy kömüveslegény özvegyének tartották s ezért tiltották el az alezredest a házasságtól. Az ezredparancsnok most a hadtestparancsnokságtól várta a további utasításokat.

Härtl Lujza lemondott arról a tervéről, hogy a *brettlin* értékesítse temperamentumát. Tizenöt esztendő huga ellenben, *Härtl* Violetta néhány nap óta a főváros lakója s *Rákosi Szidi színiiskolájának* növendéke. *Beöthy László*, a Királysínház igazgatója, akihez az alezredes leánya ebben a dologban fordult, a következő levélben válaszolt:

„Igen tisztelt kisasszony! B. levelét átadtam édesanyámnak, aki azt üzeni, hogy díjtalanul hajlandó Önt próbaképen az iskola növendékei közé fölvenni. Egyelőre más ígéretet nem tehet, de ha Önnek tehetsége van, úgy ingyenesen látogathatja az iskolát tanulmányainak befejeztéig. Kiváló tisztelettel *Beöthy László* igazgató.”

A mult kedden jelentkezett a jövőre primadonna a színiiskolában s azóta szorgalmasan készül új pályájára.

A temperamentumos *Härtl* Lujza huga, a fiatal tizenhat éves leány, teljes komolysággal fogja fel új pályáját. Színésznő akar lenni, mert ezzel könnyíteni akar családja helyzetén. Saját erejéből szándékozik megélni és amilyen erős akarattal lát hozzá a színésznői pályához, talán sikerülni is fog neki.

Härtl Ibolyka érdekes arcú leány. Szeme világ, ha beszél, csipőjére hulyezi kezeit és katonás, egyenes beszéde gyorsan meggyőzi az embert komolyságáról.

— Egyedül jöttem a fővárosba. Nem félttem, pedig először vagyok Budapesten. Itt egy rokonomnál lakom és holnap keresem fel *Rákosi Szidi* asszonyt, aki volt olyan jó és tandíjmentesen vett fel az iskolájába. Tudja, az nagy dolog, mert nem szeretném ha édes atyámnak sok pénzbe kerülne. Még több testvérem van odahaza, akik a szüleimre vannak utalva. Nem félek ettől az élettől, mert becsületesen és szorgalmasan fogok tanulni. Azt hiszem, van is tehetségem hozzá. Tudom, hogy sok küzdelemnek vagyok kitéve, de hisz én már megtanultam tűrni és szenvedni. Egy kicsit bajos lesz mindennap Budáról átjönni Pestre, különösen ha statisztálni fogok, mert akkor késő estig a városban kell tartózkodnom. Lehet, hogy egy pesti rokonomhoz megyek lakni, — ha ugyan elfogad? De ez sem fog sokáig tartani, mert ha édesatyámnak sikerül a házat eladni, akkor felköltöznek a fővárosba. Csak attól félek, hogy az ügye sokáig fog a katonáéknál elhúzódni. Vannak még jó emberek is, nemcsak rosszak, akik segíteni fognak céloom elérésében.

Vasutas-házak Aradon.

(Tisza István akciója.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Az utóbbi hónapokban határt nem ismerő féktelenséggel támadták *Tisza István* grófot politikai ellenfelei, akik ugyszólván képzeletet felülmúló antiszociális cselekedetek elkövetésével vádolgatták a képviselőház erőskezü elnökét. Kikiáltották a nép ellenségének, a haladás kerékkötőjének s elmondták róla, hogy a középosztály az ő konzervatív működése következtében a pusztulás útjára jut. Ezek a napról-napra megisméltető alaptalan vádaskodások készletnek most bennünket arra, hogy nyilvánosságra hozzuk *Tisza István* grófnak rendkívül érdekes nyilatkozatait és ama cselekedetét, amelylyel egész sereg vasuti tisztviselő boldogulását segíti elő.

Tudott dolog, hogy a vidéki nagyobb városokban néhány év alatt száz percenttel emelkedtek a házbérek. Aradon különösen tarthatatlan állapotokat teremtett az ingatlauspekuláció. Nagyváradai pénzemberekből konzorcium alakult, amely egész sereg bérházat vásárolt össze és egy esztendő alatt megkészszerzte a lakásbéreket. A fix fizetésű tisztviselők érzik a folytonos drágulás nyögét leginkább. Az aradi vasutasok körében mozgalom indult meg, hogy a tarthatatlan állapoton valamiképen segítsenek. Érintkezésbe léptek a most felállított szabadkai üzletvezetőség tisztviselőivel és együttesen elhatározták, hogy *Tisza István*nál keresnek védelmet a házbéruzsorával szemben. Mintegy husz oldalra terjedő memorandumot készítettek és röviddel ezelőtt három tagu küldöttség nyújtotta át azt *Tisza István*nak geszti kastélyában. A képviselőház elnöke rendkívül előzékenyen fogadta a kistisztviselőkből és mozdonyvezetőkből álló három tagu deputációt. Teljes egy óra hosszáig tartotta őket kastélyában; a küldöttség vezetője röviden előadta, hogy vasutasok állami kölcsönpénzből Aradon és Szabadkán vasuti családi házakat szeretnének építeni. Egyelőre egy millió koronára volna szükség, amelyet negyven esztendő alatt fizetnének vissza. *Tisza István* rokonszenvvel fogadta az eszmét és körülbelül a következő megjegyzést fűzte hozzá:

— A legmelegebben pártolom az akciójukat, mert a jövőre nézve nagy horderejűnek tartom ezt a kérdést. Ez hivatva lesz a jövőben a tisztviselők lakásnyomorúságait orvosolni. Véleményem szerint az állam hivatása tisztviselőiről jól gondoskodni olyanformán, hogy őket az anyagi gondok sulyától megóvja és ezzel lehetővé teszi, hogy hivatásukat nyugodtan, jól tölthessék be. Ezeket a házakat az államnak kell megépíttetni, illetve az állam által adandó kölcsönpénzen kell megteremteni. Tudomásom szerint a külföldön az állam nagy bőkezűséggel támogatja az ilyen tisztviselőházak építését. Nálunk fokozatosan szintén meg lehet valósítani ezt, amennyire az állam pénzügyi helyzete megengedi.

A küldöttség ezután megkérte *Tiszát*, hogy azt a nagy deputációt, amely a kereskedelmi minisztert ebben a kérdésben fel fogja keresni, ő vezesse. A Ház elnöke erre nem vállalkozott, mert — úgy mond — nem akarja, hogy bárki is politikai kérdésnek minősítse ezt az ügyet és nem szeretné, ha az ő nyilvános közbenjárását politikailag félremagyaráznák. Arra azonban ígéretet tett, hogy a memorandumot három nap alatt egy a kereskedelmi miniszterhez, mint az államvasutak igazgatóságához juttatja és garanciát vállalt a kérés gyors elintézésére.

Az eljáró vasutasok már biztató kijelentéseket is kaptak Budapestről és Aradon komoly lépéseket tettek a vasutastelep létesítésére. A ter-

szerint Aradon egyelőre hatvanöc vasutasházat építenének. Ezek közül harmincöt a tisztviselőknek, a többi pedig altiszteknek szolgálna otthonul. A tisztviselőházak az ugynevezett Mosóczy-telep szomszédságában, a dohánybevéltónál épülnének, az altiszteké és alkalmazottaké pedig a Máv. új fűtőháza mögött a Scholz-féle telken.

Márkus Emma anyagi zavarai.

(Kétszáznyolcezer korona adóság. — Segít az állam)

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 13.

A Nemzeti Színház európai híri művésznője, Márkus Emma asszony súlyos anyagi zavarainak rendezéséről kapunk hírt a fővárosból. A művésznő évek óta legsúlyosabb anyagi bajokkal küzd; az állam már egy ízben rendezte ügyeit, amikor a kitűnő színész helyett hatvanötezer korona adóságot fizetett ki. A nagy összeget fizetéséből törlesztette Márkus Emma; de emellett, hogy erre lekötötte gázsiját, még megengedte, hogy biztosítással lefoglalhassa az állam a lakásán lévő nagy értékű Lotz-képeket is.

Néhány hónapra felszabadult ekkor Márkus Emma az anyagi gondok nyüge alól. Azonban a zavartalan élet nem sokáig tartott. A művésznő nem tud a pénzzel bánni és anyagi erejét meghaladó módon költenek. Így például automobilt vett, emellett pedig a Hűvösvölgyben nagyszerű villát építtetett, amely inkább kastély, mint villa. Mindezekre sok pénz kellett, de nem volt, s természetesen újabb hitelből volt kénytelen fedezni a kiadásokat. Körülbelül kétszáznyolcezer korona adóságot csinált Márkus Emma az utóbbi években. A hitelezők közül többen nemrégiben bepöröltek a művésznőt, aki nem halaszthatta tovább adóságainak végleges rendezését.

A színész, mint említettük, régebben már 65.000 korona kölcsönt vett fel az államtól, illetve a Nemzeti Színház alaphól s így nem fordulhatott újra a színházhoz. Nyomasztó helyzetében Bánffy Miklós grófhhoz, az állami színházak kormánybiztosához fordult s őszintén feltárta előtte vagyoni helyzetét. A kormánybiztos végighallgatta a művésznőt, aki hosszú színészi múltjára, elért sikereire s új terveire hivatkozva kérte, hogy szabadítsák meg a gondoktól. Bánffy gróf megígérte, hogy Márkus érdekében mindent megtesz s közbenjár Zichy János gróf kultuszminiszternél.

A kultuszminiszter jóindulattal kezelte az ügyet s megbízta Bánffy grófot, hogy saját hatáskörében tegyen meg mindent a művésznő érdekében. Bánffy gróf a felhatalmazás alapján magához hívatta a művésznő jogtanácsosát, együttesen megállapították a státust s tanácskoztak a szánálási módok felett. A tárgyalások folyamán megállapították, hogy Markus Emilának 208.000 koronányi adósága van. Az adóságok között három nagy tétel szerepelt: az a 65.000 korona, amelylyel Márkus Emma a Nemzeti Színház alapnak tartozott, 65.000 koronával a Jelzalog Hitelbank kebelezetté be magát a hűvösvölgyi ingatlanra s végül 18.000 koronával a Magyar Általános Ingatlan Banknak tartozott. Az adóságok legkellemetlenebb csoportja az, amelyet a hitelezők már peresítettek is. Ezek a tételek mind a villaberendezés által keletkeztek. A perlő hitelezők közt szerepel egy építőmester, kályhagyáros, csillárkereskedő, vízvezetékberendező, végül Gerbaud cukrász is 87 korona 37 filléres követelésével. A kifizetetlen, de még be nem perelt számlák közt van a M. a. r. t. á.-é is. Az aradi automobilgyárnak 7200 koronával tartozik Márkus Emma. Érdekes, hogy kalaposnéjának

mindössze nyolcvan, szabónéjának pedig ezerkét-száz koronával tartozott.

Az adóságokkal szemben mint aktívum egyedül Márkus Emma évi 34.600 koronát kitevő illetménye áll. Ebből az összegből azonban különböző célokra, elsősorban pedig a 65.000 koronás tartozás törlesztésére annyit levonnak, hogy a nagy művésznő havonként csak 1620 koronát, azaz évi 19.440 koronát kap kézhez.

A kormánybiztos úgy határozott, hogy a Jelzalog Hitelbank és az Ingatlan bank követeléseinek kívül mindent kifizet s így újabb 77.000 koronát utalványoz a művésznőnek. Ezzel az összeggel együtt Márkus Emma 137.000 koronával fog az államnak tartozni s tartozását havi részletekben fogja fizetni. Arról is gondoskodott azonban Bánffy gróf, hogy a részletlevonások ne terheljék túlságosan Márkus Emmát.

A szerződését ugyanis, amely 1924-ben járt volna le, öt évvel meghosszabbították, hogy a részleteket jobban be lehessen osztani s azonkívül az új szerződés szerint az igazgatóság az eddigi havi tizenegy fellépés helyett havi tizennégy fellépést garantál, ami évi 3600 korona több bevételt jelent a művésznőnek.

A 77.000 koronát a művésznő már meg is kapta s hitelezőit egytől-egyig kifizette. Így most már az állam az egyedüli hitelezője Márkus Emmának. Az államnak azonban kényelmesen fizetheti adóságát: évről-évre mindössze 3600 koronát vonnak le tőketörlesztés s évi 240 koronával csökkenő 2616 koronát pedig kamatfizetés címen. Ilyformán Márkus Emmának fix fizetéséből mindentféle levonások után havonként 1992 koronája marad.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Ezer csók . . .

— Tragikomikus per. —

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, szeptember 13.

Egyik ismert festőművésznőnk X, akit nevezünk K.-nak és egy másik szintén ismert festőművésznőnk Y, akit nevezünk Z.-nek, olyan meleg barátságban éltek, hogy még lakásuk is közös volt. Csak volt, mert a múlt hét óta hadilában állnak. Amire a francia írők azt szokták mondani, hogy cherchez la femme. Mi azonban nem mondjuk. Csak elmondjuk a harcias históriát, amely tényleg nő körül forog. Z. ugyanis szintén szerelmes lett K. ideáljába és azóta az ugynevezett „felhúzás“ legkülönbözőbb variációit találta ki, hogy vetélytársát megbosszantsa. Legutóbb — a múlt heten — szintén boszut forralva ment haza Z. Éjfél volt. A vetélytársa már melyen aludt. A szerelmes ellenfél hozzálepett és felrázta.

— Mit akarsz? — kérdezte boszusan a legédebb álomból felzavart ember.

— Azt akarom mondani, hogy Annie csókoljat.

— Jó, — dörmögte K. — és a másik oldalára feküdt.

Öt perc múlva ismét felrázta álomból az irigykedő ellenfél nyugodtan alvó barátját.

— Mit akarsz? — ordította ez.

— Annie csókoljat.

— Jó, jó, — szólt K. és újból elnyomta az álmot.

— Félóra múlva:

— Mit akarsz már megint?!

— Annie csókoljat.

— Jójójó! — és harmadszor is elaludt.

— Újabb félóra múlva:

— Mit akarsz? Mit akarsz?!

— Annie csókoljat — jelentette ki cinikusan Z.

K. dühösen ugrott ki az ágyból:

— Menj a fenébe. Gazember. Már negyedszer monddod, hogy csókoljat.

— Igaz, de — ezerszer csókoljat!

K. ekkor már észrevette, hogy „hékliről“ van szó és magából kikelve rohant barátjára. Egy pofon, négy pofon, ezer pofon.

Az ügyet legközelebb tárgyalja az V. kerületi járásbíró. Művészi körökben természetesen éjjelnappal várják az ezer csók és az ezer pofon fejleményeit.

§ Korbács a gyárban. Szokatlanul érdekes ügyben hozott most ítéletet a nagyikindai rendőrkapitány, Kajtár János. A rendőrség feje 400 koronára büntette Dippong József nagyikindai téglagyárost, mert a gyárban egész sereg fejletlen gyereket arra szorítanak, hogy rendkívül súlyos munkát végezzenek. Ha a fiatal munkások nem akarják a nagyon terhes munkát végezni, akkor a gyárban lévő korbáccsal kényszerítik arra. A munkavezetőnél, de Dippong gyárigazgató irodájában is állandóan ott lóg a korbács, amelynek használatával egész sereg fejletlen gyereket tettek már nyomorékká. A rendőrkapitány ítéletéből közöljük a következő részt: „A pénzbüntetés kiszabásánál súlyosbíró körülménynek vettem, hogy terhelt hason kihágásért az 1911. évi 1417. kih. számú ítélettel már jogerősen elmarasztaltatott és a folyó évben ipari kihágás miatt ellene számtalan feljelentés tétellett. A pénzbüntetés legmagasabb mértékét azért alkalmaztam, mert így vélem azon ázsiai állapotok megszüntetését elérni, melyek terhelt gyárában uralkodnak.“

§ Elutasított kártérítési kereset. Az Acsev. ellen Varga János mezőhegyesi földműves felesége pert indított. Vargát a mezőhegyesi állomáson két esztendővel ezelőtt halálra gázolta a gyorsmotor. Özvegye huszonötezer korona kártérítést követelt az Acsev.-en és azt akarta bizonyítani, hogy a motor vezetőjének hibája miatt történt a szerencsétlenség. A kihallgatott tanúk azt vallották, hogy Varga részegen bukdácsolt a sinek között, egy váltóór figyelmeztette, hogy vigyázzon, mert még elgázolja valamelyik vonat, de a részeg ember rá sem hallgatott. A váltóór levezette a pályatestről, de Varga megint felment és három-négy perc múlva elgázolta a motoros. A tárgyaláson beigazolódott, hogy százötven méter hosszúságú kanyarulatnál történt az elgázolás és így a motor vezetője nem is vehette észre a sinek között levő részeg. Mivel a törvényszék megállapította azt, hogy Varga halálát a saját vigyázatlansága okozta, elutasította az asszonyt a keresetével.

§ Férjgyilkosság szerelemből. Budapestről jelentik: A legvidámabb kedvben, pohárköszöntők között ültek lakodalmat március tizenkilencedikén Felber Izidor lakásán. Sógorasszonyát adta férjhez. A násznagy Fuchs Arnold bádogoszerelő volt, aki a boldog pár egészségére üritette pohárát, mikor kepeből kikelve, mint a furia rohant be a felesége s rarivált:

— Hát te, földterhe, itt dözsölsz ebben az aljas társaságban, a helyett, hogy három gyermekednek kenyeret keresnél?! Nekem odahaza azt hazudtad, hogy munkába mégysz, de most az egyszer rajta kaptalak!

A násznép hasztalan csitította a dühöngőt, az neki esett a férje mellett ülő nyoszoló-leánynak, aki ijedten menekült a konyhába. Az asszony erre a házigazda szemét akarta kikaparni, mely szándékában csak úgy akadályozták meg, hogy egyesült erővel kidobták az utcára. Dulva-fulva tért Lehel-utcai lakására a kidobott nő; férje délután ért haza s egy szót sem váltottak egymással. Mikor azután az ura nyugovóra tért s az ágyban regényolvasás közben aludt, az asszony, mint a macska odalopódzott s egy súlyos kalapáccsal kétszer úgy fejbe ütötte, hogy Fuchs Arnold azonnal meghalt.

Halált okozó súlyos testi sértés miatt vont a felelősségre a hitvesgyilkost a budapesti esküdtbíró. A bűnös asszony, aki karján csecsemőjével jelent meg, elmondotta, hogy valóságos kálvária volt élete. Három gyermekük van s férje már három nappal esküvőjük után meghalt. A kihallgatott tanúk igazolták, hogy a férj télvíz idején, hiányos öltözetben menekült hozzá-

juk azzal, hogy felesége élete ellen tör. Csákány-nyal akarja agyonütni. Hét évvel ezelőtt felesége elől Amerikába szökött, de az asszony oda is követte.

Németh Ödön dr. törvényszéki orvosszakértő, aki a vádlott elmebeli állapotát megvizsgálta, a vádlott asszonyt, aki a tárgyaláson fölöttébb ideg-esen viselkedett, korlátolt beszámíthatóságának nyilvánította.

Az elnök kérdésére, hogy miért verte agyon oly embertelen kegyetlenséggel kenyérkereső férjét, a vádlott asszony így felelt:

— Nem tudom. Az Isten elvette az eszemet, pedig nagyon szerettem azt az embert.

A bizonyító eljárás után a pörbeszédek kö-veltek.

A bíróság bűnösnek mondta ki a vádlott-
nőt s halált okozó súlyos testi sértés miatt két
évi és öt hónapi börtönrre ítélte.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Farsangi tréfa. (Az Uránia bemutatója.)

Több ízben jeleztük, hogy szombaton páratlan szenzációt mutat be az Uránia színház. A Farsangi tréfa című 3 felvonásos dráma ez a nagy-szabású ujdonság, melyet Bécsben két hét óta lankadatlan érdeklődés mellett tartanak műsoron. Egy tragikus házasság a darab témája. Idős férj, fiatal feleség és viszontlátott ideál a szereplő hősök. Az asszony belemegy abba a farsangi tré-
fába, hogy álarcot öltve részt vesz a karneválon. A féltékeny férj tudomást szerez az asszony ki-
rándulásáról, koldusnak öltözve összetelálozik ve-
lük. A lesújtott ember kétségbeesésében mérget
önt az asszony poharába, hogy öngyilkos legyen. A táncot felhevült asszony ép akkor tér vissza
asztalához, mikor a koldus megakarja inni a po-
hár tartalmát, de meglepetéstől tartva visszavonul. A mit sem sejtő asszony egy hajtásra kiissza a
mérget, aztán udvarlója karján távozik. Pár lépés
után élettelenül esik össze, a kétségbeesetten hoz-
zája rohanó férjet pedig rendőrök cipelik el. Rö-
vid váza ez a páratlanul jelenetezett darabnak,
melyet három napig tart műsoron az Uránia. 175

* Fekete kancellár. (A legújabb Nordisk-kép bemutatója az Apolló-színházban.) Óriási érdeklő-
déssel várja a közönség a szombati napot, ami-
kor az Apolló-színház bemutatja a legújabb s
egyben a legnagyobb szabású Nordisk-filmet: a
Fekete kancellár t. A Nordisk-filmgyár legújabb
alkotása 3 felvonásból áll s a főszerepet Psylan-
der játsza benne. A darab rövidrefogott cselek-
ménye ez: Rallenstein herceg, a „fekete kancellár“
vaszekerekkel és vasszivvel uralkodik az egész
országban. A birodalom uralkodójának, Irén her-
cegnőnek sorsát is ő akarja intézni. Kezét oda-
igéri Deima hercegnek. Pedig a hercegnő már ré-
gen szerelmes a daliás fiatal Pawlow hadnagyba
(Psylander). A hercegnő udvarhölgye és hü ba-
rátnöje, Feodora grófnő segít rajtuk. Egy udvari
bál alkalmával a várkápolnába szöknék: Irén her-
cegnő és vőlegénye. Pawlow hadnagy, továbbá
Feodora grófnő udvarhölgye és szerelmese. Gróf
Rockowitz, a „fekete kancellár“ jobbkeze azonban
észreveszi a cselet és tudatja a kancellárral. Mire
azonban a kápolnához érnek, az esküvő végbe-
ment. Pawlowot, akit kényszeríteni akar a lemondá-
sra, erős őrizet alá veszi. A hercegnőt pedig
udvarhölgyével együtt saját várába viszi, ahol ad-
dig akarja tartani, míg el nem válik ifjú férjétől
és kezét nem nyújtja Deima hercegnek. Grob-
lowsky hadnagy azonban megszökik a fogságából
s a hölgyeket is kimentí. Pawlow hadnagy és
Irén hercegnő mint új házaspár vonulnak be a
városba, a fekete kancellárt pedig, aki éppen ek-
kor kapja meg Rockowitz híradását, szívszélhü-
dés éri. 177

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszáma:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — 151
Nyomda	— — — — 151

Az aradi rendőr és a császári zászló.

— Szokatlan incidens. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Abban a paragrafus rengetegben, amelyet a mi-
nisteri rendeletek zudítanak szegény, tojástáncot járó
polgári életünkre, az egyik zord tilalmat mond minden
idegen lobogóra. Tilos nyilvánosan használni más nem-
zet színeit, mint a magyarét és a szigorú tilalom rend-
őri őrizői le is csapnak minden tenyérnyi zászlócskára,
amelyen nem a piros-fehér-zöld csik sorakozik egymás
mellé. Tilos a más színű zászló még a vágató auto-
mobil kerekei mellett elrejtve is. Buzgó rendőrök már
nem egyszer koboztak el az autógyáros cég reklám-
feliratával ellátott kék-fehér, zöld-fehér zászlócskákat,
sőt Aradon egyszer — rettenetes! — még gyermek-
tenyérnyi román lobogót is.

Elképzeltető, hogy milyen fájdalmat okozott a
derék rendőröknek a hadgyakorlat. Automobilok vág-
tattak keresztül-kasul a városban törzstisztekkel, katonai
futárokkal, izenetet hordva, jelentéseket hozva. És
minden autón zászlókat lengetett a rohanás szele: az
egyiken kéket, a másikon fehérét, harmadikon fekete-
sárgát. A magas ég tudja milyen titokzatos idegen
állam színe az a kék, meg a fehér — gondolták a
rendőrök. — Hiszen csak ne volna hadgyakorlat,
majd leszednők ezeket a zászlókat.

De a próbaháború napjaiban tilos a katonákat
háborgatni, nem is tanácsos. A zászló-ellenőrző rend-
őrök tehát vártak a hadgyakorlat végéig. — Ma azután
megjelent az első várva-várt lobogós autó. Sárosan,
porosan, a négynapos kemény szolgálattól megviselt
állapotban gördült utasával a Fehér Kereszt szálloda
elé. Egy kövérkés, alacsony termetű — láthatólag tar-
talékos — főhadnagy szállt ki az autóból, amely a
kapu előtt várakozott. Semmi különös nem volt az
autón, mindössze az első baloldali kereke mellett len-
gett egy apró fekete-sárga lobogó, amellyel a próba-
háborúban a főhadvezetőséghez Mezőhegyesre beosz-
tott automobiloikat jelölték meg.

A Deák Ferenc-utca torkolatánál állomásozó ren-
dőrök azonban éppen ez a kis zászló szurt szemet.
Fekete-sárga, fekete-sárga, hiszen ez az armádia színe,
de mikor a rendelet csak magyar nemzeti szint enge-
délyez! A hadgyakorlatnak pedig már vége! A rendőr
odalépett az autohoz és felszólította a soffőrt, hogy
azonnal távolítsa el a fekete-sárga zászlót. A káplári
csillagokkal ékes katona soffőr riadtan nézett a rend-
őrrre, aki keményen ismételte az utasítást.

A soffőrkáplár kétségbeesve rohant be a Fehér
Kereszt szállodába, hogy a főhadnagynak jelenthesse
a rettenetes eseményt: Egy rendőr, egy kardot, egyen-
ruhát viselő rendőr levétezi az autóról a hadsereg, a
császári ház lobogóját, a fekete-sárgát! A főhadnagy
elő is került és igyekezett megmagyarázni a rendőr-
nek, hogy ez a zászló még tegnapelőtt hadi jelvény
volt; de különben sem tüntető szándékkal hordja az
autó a kis lobogót, amely végre is őfelsége zászló-
lója!...

De a rendőr nem engedett semmiféle magyará-
zatnak: a zászlót be kell venni, mert az autón csak
nemzeti színű zászló lehet. A vitakozásnak már nagy
nézőközönsége akadt és az összecsoportosult emberek
kiváncsian lesték, hogy megtörténik-e az a csoda,
amire talán még nem volt példa: leveszik-e a ható-
sági parancsra, rendőri intézkedésre a sok-sok magyar
keserüségről híres fekete-sárga zászlót.

Erre még nem került sor, pedig a rendőr már
meg is ragadta a kis zászlót, hogy kiszedje a he-
lyéről és „bünjelként“ elkobozza. Közben azonban a
főhadnagy jónak látta a kinossá váló jelenetnek végét
vetni, megígérte a rendőrnek, hogy majd leveszi a
vitás zászlót. Az autó ezután — a fekete sárga zászló-
val együtt — a Deák Ferenc-utcai autogarázsha robo-

gott. Ott pihen a hadgyakorlat fáradalmait és válasz
nélkül hagyja azok kíváncsiságát, akik érdeklődéssel
várták azt a bonyodalmat, amit a fekete-sárga zászló
rendőri eltávolítása okozhatott volna.

A trónörökös és az aradi háziezred.

— Beszélgetés Barbini ezredessel. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Ma délelőtt érkezett haza az aradi háziezred.
A 33-as bakák fáradtan, elcsigázva tértek meg
három heti távollét után a helyörségbe. A VII.
kombinált hadtest igen nehéz feladatainak végre-
hajtásában nekik jelentős szerep jutott és mint az
Aradi Közlönynek a hadgyakorlat színhelyén járt
tudósítója már kedden megírta, az aradi ezred
nagyszerű bravurral állta meg a helyét.

Kövess vörös honvédek a Rákócy-csárdától
délre egész hadosztálylál akarták hátba támadni
a 33-asokat, akiket a Maroson átkelt hadtest fel-
tartóztatására dirigált ki Henriquez nagyváradi 17.
gyaloghadosztály parancsnoka. A hátbatámadás
célzatát Barbini Sándor ezredes idejekorán meg-
tudta és merész elhatározással a tulnyomó erő-
ben lévő honvédséget meglepte még mielőtt harcra
fejlődhetett volna és oldalba kapva azt vissza-
vonulásra kényszerítette.

Ez hétfőn délelőtt tizenegy óra tájban tör-
tént, amikor a trónörökös kocsin bejárta a táma-
dásra készülő hadseregek frontjait és szemtanuja
lett az aradi ezred haditettének. Ott a manőver
színhelyén magához kérette Barbini Sándor ez-
redparancsnokot és megdicsérte a bravurért, meg-
parancsolta, hogy megelégedését tudassa a le-
gényességgel is.

Az ezredes, akinek katonai erényeit az Aradi
Közlöny az ezredparancsnokság átvételekor mélt-
tatta, ma fogadta munkatársunkat és a követke-
zőket mondotta el neki:

— Két igen fontos körülmény játszott közre,
hogy a fenséges ur legmagasabb elismerését és
dicséretét kiérdemelhettük. A szerencse és kato-
naim nagyszerű magatartása. A gyakorlat egész
ideje alatt mintaszerűen viselkedtek a 33-asok.
Igen nehéz követelményeket rótt rájuk a manőver
és büszkén állíthatom, hogy minden várakozást
felülmúlva teljesítették feladatukat. A ezredem va-
lóságilag gárda ezred. Hosszu és fárasztó menete-
lések közben tűnik ki az egészséges katonai szel-
lem és a szigorú, de mindig okos fegyelem. Az
én katonáim olyan önfegyelmézéről, olyan elis-
merésre méltó önfeláldozásról tettek tanuságot,
hogy méltánytalanság lenne, ha nem adóznám érte
a legmelegebb elismeréssel.

— A 33-as ezred a 17-ik hadosztály büszke-
sége, az egész hadosztály gyöngye — jelentette
ki előttem a hadosztályparancsnok és én öröm-
mel tudattam ezt a ritka kitüntetés számba menő
kritikát a derék fiukkal.

— Ma délelőtt a megérkezés után a vár ud-
varán az egész ezred arca előtt újból megismé-
teltem Ferenc Ferdinánd trónörökös legmagasabb
elismerését és a divizionárius dicséretét. A magam
részéről csak kevés mondani valóm volt már
ezek után. Hálás köszönet illeti az ezred minden
egy emberét azért, hogy közreműködött katonai
erényeivel az emlékezetes szép nap elkövetkezé-
hez. Nagyon jól esik azonban az is, hogy Arad
város polgársága velünk együtt örül, mert az ő
gyermekének derekasságát és kiválóságát ismer-
ték el a felsőbb és legfelsőbb helyen a kitüntető
dicsérettel. Boldog vagyok, hogy az elbocsátás
előtt így nyilatkozhattam az ezrednek, melynek
minden egyes embere bizonyára a legnagyobb
büszkeséggel tér vissza családjába, otthonába.

Barbini ezredes arca sugárzott az örömtől,
míg eme szavakat elmondotta. A katonai pályán

oly ritkán történik meg, hogy az érdem elismeréshez jut. Annál nemesebb gondolkodásra vall, hogy az ezredes magáról elhárítja a dicsőség részét is és annak egyedüli birtokosául ezrede legénységét teszi meg.

HIREK.

Pius pápa az eucharisztikus kongresszushoz.

(A trónörökös Benczurral festeti meg a főjelenetet.)
Távirati tudósítás.

Bécs, szeptember 13.

A Schwarzenberg palota földszintet kertjében ma az első áldozásokat végző gyermekek számára nagy ünnepséget rendeztek, amelyen mintegy 6000 iskolásgyermek vett részt. A palota előtt fölállított oltárnál *Van Rossum* bíboros, pápai delegátus mondott misét. Az ünnepségen résztvettek *Mária Annunciáta* hercegnő, *Alice* toszkánai nagyhercegnő, *Mária Valéria* kir. hercegnő és leányai, *Hohenberg* Zsófia hercegnő és gyermekei, *Lajos* szász-köburg-góti herceg és neje, valamint az udvar és a főnemesség számos más tagja.

A kongresszus délutáni ülésén legelőször a pápa választáviratát olvasták fel, amelyet a kongresszus üdvözlésére küldött. A távirat felolvasása után a jelenlevő közönség a főhercegekkel együtt lelkes ovációban részesítette a pápát. A szentatya távirata, amelyet *Van Rossum* bíboroshoz intézett, a következőképen hangzik:

— Mélyen megindítva a vallásosság fényes megnyilatkozásától és a szívélyes szeretettől szívőnk köszönjük ezt neked és a többi bibornokoknak, fiainknak, testvéreinknek, a püspököknek és az általunk oly mélyen szeretet hívőknek, akik összegyültek, az eucharisztia isteni adományában Jézus Krisztus urunkat imádják. Kérjük a jó istent, hogy a kongresszus összes résztvevőinek adjon gazdag jutalmat és egyuttal mély hála nélkül az eucharisztikus kongresszus legmagasabb protektorának és magas családjának, Neked és az összes urban összegyülteknek a kért apostoli áldásunkat küldjük.

A délutáni gyűlésen a többek között előadást tartott *Smigelsky* Viktor balázsfalvi esperes is.

Ferenc Ferdinánd trónörökös. *Zichy* János gróf kultuszminiszter utján felkérte *Benczur* Gyulát, hogy a bécsi eucharisztikus kongresszus főjelenetét, az oltárjelenetet, amelyen az összes résztvevők együtt lesznek és a király is meg fog jelenni, örökítse meg. *Benczur* Gyula, hogy a megbízásnak eleget tehessen, már el is utazott Bécsbe.

— Képviselőből orvostanhallgató. *Budapestről* jelentik: A budapesti orvosegyetemnek különös és megkapó szenzációja van: *Somssich* Tihamér gróf Kossuth-párti országgyűlési képviselő, nagybirtokos, volt huszárfőhadnagy ma délelőtt megjelent a tudományegyetem orvosi fakultásán és fölvetette magát a fakultás első évfolyamára. *Somssich* gróf ezeket mondta új pályájáról:

— Világéletemben, ha érdekelt egy pálya, egy tudomány, bevonultam az iskola padjai közé. A piaristáknál érettségiztem, katona lettem, majd mint huszárfőhadnagy hagytam el a katonai pályát. Beiratkoztam a kereskedelmi akadémiára, elvégeztem valamennyi évfolyamát levizsgáztam. Aztán átvettem somogy megyei gazdaságaim intézését, jelenleg is gazdálkodom és magam birtokán kívül két majorátust kezelek. Mint birtokos, országgyűlési képviselő lettem, most pedig beiratkoztam az egyetem orvosi fakultására. *Tisztán a tudásvágy és az orvosi pálya iránti rajongás* érlelte meg bennem ezt az elhatározást. És habár miat kenyérkeresetre — noha demokratikus érzésem ettől sem tartana vissza — nincs szükségem arra, hogy orvosi gyakorlatot folytassak, mégis elhatá-

roztam, hogy gyakorló orvos leszek. Rajongok ezért a hivatásért. Tanárain különben báró Eötvös és *Lenhossék*. Az előadásokat természetesen hallgatni fogom, aminthogy ez az orvosi fakultáson másként nem is lehetséges.

— *Rákóczi-mars, vagy Radetzky-mars?* Nagy hadidicsőségtől terheltén ma délelőtt jött haza a manőverről az aradi 33. gyalogezred. A kifáradt legények arra az időre, amíg Arad utcáin végig vonultak, elfeledték a sok szenvedést és peckesen masiroztak át a többi között a *Weitzer* János-utcán is. *Barbini* ezredesnek e masirozással kapcsolatban néhány órára megrották a jó kedvét, amelyet a trónörökös ritka szép elismerése teremtett meg. Délben ugyanis azt a hírt terjesztették a városban, hogy *Barbini* ezredes az ezred bevonulásánál elhallgattatta a *Rákóczi-marsot* játszó katonazenét, s a *Radetzky* indulóra adott szigorú utasítást. Állítólagos szemtanuk szerint ez az eset így történt: Amikor az ezred a *Weitzer* János-utcáról a főtérré kiért *Jellusik* Oszkár főhadnagy, a második zászlóalj segédtséjére kiadta az utasítást a bandának, hogy játssza el a *Rákóczi-indulót*. Alig fogott azonban a zenekar e szép magyar indulóba, *Barbini* ezredes haragosan leintette a tamburt:

— Azonnal befejezni és a *Radetzky-marsot* játszani!

Erre aztán a *Radetzky-mars* hangjai mellett vonultak be a várba. Így mondja el néhány szemtanú. Viszont olyan szemtanúval is beszélünk, aki azt állítja, hogy az első szám nem a fejedelem híres indulója volt, hanem egy operett-ária. Különben is *Barbini* Sándor ma délután kijelentette, hogy a banda nem játszotta a *Rákóczi-indulót*. Ha az ezredes ur mondja, akkor el kell hinni és le kell lohasztani azt a felháborodást, amely jogosan csaphatna föl, ha a *Rákóczi-indulót* se engednék már játszani egy magyar város katonai zenekarának.

— *Nogi* tábornok halálba ment császára után. *Tokióból* jelentik: *Mutsuhitót*, a hónapokkal ezelőtt elhunyt japán császárt csak ma temették el. A temetési szertartás reggel kezdődött, de már éjfélkor az ország minden részéből óriási embertömegek gyülekeztek az utcán, hogy résztvegyenek a nagy császár végtisztességén. Az új császár trónralépése alkalmából általános amnesztiát hirdetett és utasította a hatóságokat, hogy a rendeletet azonnal hajtsák végre. Együttal egymillió yent ajándékozott jótékony célokra. — Reggel istentiszteletet tartottak, amelyen megjelent az új császár a császárné és az uralkodóház tagjai, *Henrik* porosz herceg és a külföldi kormányok képviselői, közöttük az osztrák-magyar nagykövet, *Szentgyörgyi* Müller is. A császár generalissimus uniformisában jelent meg a szertartáson, balkarján gyászszalaggal és fekete kardbojtal, a császárné teljesen európai öltözetben jelent meg. — Késő éjjel jelentik: *Nogi* gróf *Port-Arthur* hőse, amidőn a temetési ünnepségekről hazatért, lakásán feleségével együtt öngyilkosságot követett el. Előbb feleségét, majd önmagát lötte agyon, mindketten meghaltak. Az eset *Tokióban* óriási izgatottságot keltett. Kétségtelen, hogy a japán tábornok ősi japán szokás szerint követte császári urát a halálba.

— *Justh* Gyula betegsége. A fővárosban ma éjjel az a hír terjedt el, hogy *Justh* Gyulát, aki hetek óta betegen fekszik tornyai kastélyában, ma este agyvérömlés érte. Késő éjjel már nem állapíthattuk meg a hír alaposágát, de annyi bizonyos, hogy Aradra ma estig nem érkezett a függetlenségi pártvezér állapotának rosszabbodásáról semmi hír.

— Magyar név. *Kohn* Jakab aradi születésű tatai lakos családi nevének „Kovácsra” kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— *Hogyan születik a háborus hír?* Ma véletlenül semmi háborus hír sem jött a Balkánról, elmaradt az obligát a montenegrói mozgósítás, a bolgár bandák megszállása, *Boljetivác* Iza harcias nyilatkozata. Hogy még se legyen a nap háborus hírfuvalat nélkül, a *Neues Wiener Tageblatt* — nagy és komoly bécsi ujság — reggeli számában megírta, hogy *Ferdinánd* bolgár király Bécsbe érkezett és inkognitóban tárgyalásokat folytat. A hír Bécsben nagy feltűnést keltett és az estlapok valósággal rávetették magukat a bolgár királyra. Megírták, hogy Bécsbe olyan titokzatosan érkezett és oly nagy inkognitóban tartózkodik a császárvárosban, hogy — senki nem is látta még. *Ferdinánd* bécsi utjához ezek után fantasztikus kombinációkat fűztek arról, hogy a bolgár cár véd- és dac-szövetséget akar kötni a monarchiával, háborúra készül részint a török, részint a románok ellen. Mikor már ennyire telekombinálták Bécsset a háborúval, akkor derült ki az igazság, hogy *Ferdinánd király nincs is Bécsben*. A *Neues Wiener Tageblattot* megtévesztették: A pályaudvaron *Ferdinándnak* hitte valaki *Köburg* *Fülöp* herceget, aki öccse ugyan a bolgár királynak és feltűnően hasonlít is felséges bátyjához, azonban Bécsbe érkezésével nem hoz háborút.

— *Repülőgépen az Atlanti óceán felett.* *Newyorkból* jelentik: *Vedrinez* a *Gordon Bennet* versenyen elért sikere annyira felbátorította, hogy most igazán nagyon merész tervet eszelt ki. Új repülőgépet akar építtetni, amelylyel — az összes eddigi vívmányok és tapasztalatok felhasználásával — képes lesz óránként háromszáz kilométer légi utat megtenni. Ezzel akar *Vedrinez* átröpülni az óceánon és reméli, hogy így az utat Amerikából Európába egy nap alatt megteheti.

— *Táblabíróból — Máv. igazgató.* *Budapestről* írják: *Bartsch* Gusztáv igazgatóhelyettes, a Máv. jogügyi osztályának vezetője és *Kiss* dr. igazgatóhelyettes, az általános igazgatási osztály vezetője nyugalomba vonulnak. A nyugalmazás most, november elsején be fog következni. Ezzel a nyugalmazással azután igen érdekes változások lesznek a Máv. fővezetőségében. Arról van ugyanis szó, hogy a két igazgatóhelyettesi állást összevonják s egy személylyel fogják betölteni. Ezen összevont igazgatóhelyettesi állásra azután kívülről hoznak be vezetőt, még pedig egy — bírót. Az új állásra *Biber* Gyula táblabírót, a budapesti egyik járásbíró vezetőjét és *Szladits* Károly dr.-t, az igazságügyminisztériumba beosztott táblabírót emlegetik. *Bartsch* és *Kiss* igazgatóhelyettesek kiváló működésük elismerésül udvari tanácsosok lesznek.

— *A Hardtmuth gyár égése.* *Budapestből* jelentik: *Hardtmuth* L. és C. ceruzagyára tizenegy óra óta lángban áll. A helybeli és környékbeli összes tűzoltóságok kivonultak, hogy a tüzet lokalizálják.

— *Bélyegek forgalomba hozatala tekerceken.* A posta- és távirda vezérigazgatóság a postai frankójegyek felragasztásának gyorsabb és az ellenőrzés szempontjából pontosabb eszköz-hetősére szolgáló frankójegy felragasztó autómata részére a 2, 3, 5, 6 és 10 filléres frankójegyeknek 1000—1000 darabot tartalmazó tekerceken való forgalomba hozatalát rendelte el. A frankójegytekercek kizárólag csak a kincstári posta- és távirdahivatalok által lesznek árusíthatók.

— *Az erdélyi árvíz.* *Dévaról* jelentik: Egész éjjel esett az eső, minek következtében a *Maros* nagymértékben emelkedett. Az alacsonyabb helyen fekvő házak lakói elhagyták lakásukat és a magasabbfekvésű helyekre menekültek. A víz ellepte a *ferencrendi* zárda környékét is. A vasuti töltés mindkét oldalát ellepte a víz. A tűzoltóság állandóan a veszélyeztetett helyek közelében tartózkodik, hogy szükség esetén segítséget nyújthasson. Reggel négy órakor elállt az eső, sőt ki is derült az ég, de még újabb esőtől lehet tartani.

— **A hadipilóták sikerei.** *Párisból* jelentik: Lendin, a hadgyakorlatokon közreműködő aviatikai osztály egyik főnöke, kijelentette, hogy néhány aeroplánosztály alig pár nap alatt hatezer kilométernyi légi utat tett meg. A repülések eredménye oly fényes volt, hogy Lendin szerint az aeroplán használata az eddigi taktikát teljesen meg fogja változtatni, mert a jövőben a kölcsönös hadállás semmiféle leplezése nem lesz lehetséges.

— **A néger box-bajnok fehér asszonya.** *Londonból* jelentik: Johnson Ella, a híres szerecsen boxolónak felesége tegnap egy csikágói szállóban *öngyilkos kísérletet* követett el és sérülése következtében az éjjel folyamán meghalt. Mielőtt az asszony golyót röpített a fejébe, mind a két leánygyermekét szobájába hívta és megparancsolta nekik, hogy térdepeljenek le és vele együtt imádkozzanak. Az asszony azután kiküldte őket néhány perccel utóbb revolverből golyót röpített a fejébe. Johnsonné már néhány nappal ezelőtt azt mondta, hogy nem tudja tuléni azt a gyalázatot, hogy fehér asszony léte reccsen emberhez ment feleségül, mert a fehérek most gyűlölik, fekete rokonai pedig semmire sem becsülik. Az asszony nem tudta elviselni a társadalmi bojkottot. Johnson az egész éjjelt haldokló felesége mellett töltötte. Az asszony egy sokszoros milliomosnak volt a felesége, a kitől elvált, hogy a szerecsennel léphessen házasságra. Johnsonné csak harmincegy éves volt.

— **Letartóztatott csaló.** *Budapestről* jelentik: A rendőrség letartóztatta György László marosvásárhelyi születésű negyvenkét éves adás-vételi irodatulajdonost, a kinek a Rökk Szilárd-utca 3. szám alatt van az adás-vételi irodája. György apróhirdetéseiben szereztte áldozatait. Azt hirdette, hogy kávémérést, vendéglőt, tejszarnokot közvetít, s azzal hiteltette a hozzáfutókat, hogy egy fillér nélkül átvehetik az üzletet, hitelbe, majd szerez pénzt a tejestől, a söröstől. Előbb azonban províziót szedett be tőlük és az ügyükben el nem járt. Több följelentést tettek a csaló ellen, akit a rendőrség letartóztattott.

— **Tárcadobók az aradi heti piacon.** *Raber* Jakab ujanági gazda ma reggel bejött Aradra, hogy a hetivásáron lovat vegyen. Ácsorgás közben egy idegen csatlakozott hozzá és ajánkozott a lóvágatásra. Raber megindult a szives jóakaróval együtt a korlátok közé, hogy ott lovat válogasson, de utközben egy másik ember is csatlakozott hozzá, aki az elsőnek volt ismerőse. A többi már elképzelhető. Az idegenek egyike előre ment, a másik észrevette, hogy az egy pénztárcát ejt el. Osztozunk a tartalmán — mondja a szerencse miatt örülő svábnak, mikor azonban kinyitják a tárcát üres. A gazdája ijedten jön vissza Raberhez, követeli vissza a tárcáját és a pénzt. Időközben a szives jóakaró eltűnik a láthatárról, a pajtása pedig szigorú hangon követeli, hogy a paraszt engedje magát megmozni, amihez ez, ártatlansága tudatában, hozzájárul. A kutatás eredménye pedig az, hogy ötven korona készpénz eltűnik a tárcadobó csalóknak áldozatul esett gazda pénzéből. A rendőrségen feljelentést tett, de a tetteseket eddig nem tudták kézrekeríteni.

— **Egy újabb híres Toselli.** *Marseilleből* jelentik: A híres-neves *Toselli* Enrico — Szász Lujza férje — rokona, *Toselli* Giuliano, tegnap Marseilleben barátnőjét, *Allazia* Jeanette asszonyt féltékenységből meggyilkolta. *Allazia* asszony Nizában volt férjénél. *Toselli* rokona példáját követve — megszöktette az asszonyt és vadházasságot kötött vele. A szerelmesek nagyon hamar kiabándultak egymásból, napirenden volt köztük a veszekedés és az asszony végre megunva a dolgot, kijelentette, hogy visszamegy férjéhez Nizába. *Toselli* ez annyira felingerelte, hogy fegyvert fogott kedvesére és megölte.

— **Öngyilkos cukrász.** *Kis József* 20 éves cukrász segéd ma délelőtt marólugot ivott, mert az a leány, akinek udvarolt, nem viszonozta az érzelmeit. A szerelmes cukrász megunta keserű életét és tészta gyúrás közben hörpintette fel a sulyqs belső sérüléseket okozott mérget. A kórházba szállították. Egy papirdarabra írott sorokban mondta meg, hogy szíve választottjának ridegsége miatt követi el az öngyilkosságot.

— **Ötvös munkák ezüstből, platina foglalatú briliáns, gyémántszerekek, világhírű gyártmányú órák** *Igaz Sándor* elsőrangú ékszerésznél Arad, Andrassy-tér, Minorita-palota. Telefon 321.

— **Földrengés San-Franciskóban.** San-Franciskóból jelentik: Mult éjjel erős földrengés volt, amely azonban szerencsére nem tett nagyobb kárt.

— **Amerikában megölt magyar.** *New-yorkból* jelentik: *Mencsik Róza* gyilkosát, *Gibson* ügyvédet a rendőrség tegnap letartóztatta. A letartóztatás rendkívüli jelenetek között ment végbe. *Gibson* házat detektívek vették körül s a sötétség beálltával a verandát, amelyen *Gibson* aludt, fényszórókkal világították meg. *Gibson* az azt kérdezte a leánya, mit jelent ez a nagy fény? *Gibson* tréfálkozva azt felelte neki:

— Talán látni akarják, vajjon szép hajfürtöd valódi-e.

Minthogy Gibsonnak hatvan lóerejű autómobilja volt, a detektívek két ugyanily erős autómobil tartottak készen. Tegnap reggel, mikor *Gibson* elment hazulról, számtalan detektív, riporter és kíváncsi ember követte. A tömeg minduntalan kifejezést adott ellenséges indulatának és ezt kiáltotta:

— Gazember! Gyilkos!

Gibson nyugodt maradt, tovább szivta szivarját és olvasott. Egy újságíró azt kérdezte tőle, vajon aludt e, a mire *Gibson* ezt felelte:

— Oh igen, az az ember, akinek jó a lelkiismerete, mindig jól alszik.

A bíróság most vizsgálja négy másik asszony, *Gibson* volt kliensei halálának okát. Ezek között van a skót *O'Neil* özvegye.

— **Szülők figyelmét felhívjuk,** hogy a tanstületek által előirt iskolakönyvek használt állapotban bekötve, a legújabb kiadásokban, féláron Aradon *Weisz* Leó könyvkereskedésében (Minorita-palota) szerezhethők be. 5601

— **Szabó-féle pármái ibolya** szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az archórt üdíti, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér, mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármái ibolyaszappan 70 fillér. 3 drb. 2 kor. Kapható Aradon *Vojtek* és *Weisz* és *Hanzu* Nesztor droguistáknál. E szappan egyedüli készítője *Szabó Béla* pipereszappangyáros Miskolcon. 4041

— **Tankönyvek,** valamint az előirt író- és rajzszerkek legjutányosabban szerezhethők be *Pichler* Sándor könyv-papír és írószer üzletében Arad, Szabadság-tér 1.

— **Zsidó ünnepi imakönyvek** *Pichler* Sándor könyvkereskedésében nagy választékban kaphatók.

— **Szamosy** *Elsa* nyilatkozata. Kedves Doktor ur! A „Havasí Gyopár Crém“-jét már réggen használok! E kitűnő toillette crém a legelsőrendű és jóval drágább külföldi szereknél sokkal jobb és hatásosabb! *Szamosy* *Elza* a m. kir. opera művésznője. 0598

— **Ingusz I. és Fia** cég figyelmezteti igen tisztelt vevőit, hogy csak a 25 év óta *Weitzer*-utcában levő üzletében vásároljanak, máshol nincs üzlete cégnek. 5151

— **Használt tankönyveket** legelőnyösebben vásárol *Ingusznál* csak a *Weitzer*-utcában. 5151

— **Az iskolaidényre** *laskák, könyvszíjjak, rajztáblák, vonalzó, körzők, festékek, tollszártartók* és mindenféle egyéb *iskolai tanszerek legnagyobb választékban és igen olcsón kaphatók* *Kerpel* *Izso* könyvkereskedésében.

— **Használt iskolakönyvek** *tiszta, kifogástalan állapotban, féláron kaphatók* *Kerpel* *Izso* könyvkereskedésében. A cég a *tankönyvek használhatóságáért* szavatol.

— **60 kötet** könyv havi 1 kor. 40 fillérért, 180 hangjegy havi 2 kor. 40 fillért kaphatók kölcsönzésre *Kerpel* *Izso* kölcsönzömbintézetében, Aradon.

— **Esperanto** könyvek *Kerpelnél*.

— **Uj iskolakönyvek** *Kerpelnél*.

— **Francia és angol** könyvek *Kerpelnél*.

— **A legmegbízhatóbbak** a *Messenger*-boyok. Telefon 816.

TARKASÁGOK.

(*A fürdővendégek temploma.*) Állítólag megtörtént a siófoki iskolában. A tanító a vallásokról beszélt. A magyarázatot a következőképp fejezte be:

— Hát szóval fiam, a katolikus templomba a katolikusok járnak, a protestáns templomba a protestánsok. De mondjátok meg, kik járnak a zsinagógába?

És a fiuk kórusban felelték:

— A fürdővendégek!

(*A jó térkép.*) A hadgyakorlatok alkalmával három különböző ezredből való önkéntes került össze egy szobába éjszakára. Lefekvés előtt az egyik egy special térképet húzott elő a zsebéből s áradozva dicsérte:

— Nagyszerű egy ilyen térkép! Kérem szépen, ezen minden rajta van! Tessék csak megnézni, még a legkisebb domb, még a rongyos gémeskutak is. *Minden* rajta van!

Miután kellőleg feldicsérte a térképet, aludni fekdtek le. Nem kellett őket ringatni, öt perc múlva már mind a három horkolt.

Ugy éjfél tájban a térképes önkéntes erős oldalbaütésre felriadt, de mindjárt átfordult a másik oldalára és tovább aludt. A bökdőségek azonban szabályos időközben megismétlődtek. Végre álmosan nyitotta fel a szemét. Egyik társa állott az ágya előtt.

— No mi az? — kérdezte szemét törölve.

— Kelljen csak fel!

— Miért?

— Kelljen csak fel legyen szives! Nem vagyok itt ismerős és azért kérem, nézze meg a térképen, hogy hol találhatnék én ebben a házban egy — vi-zekorsót.

(*A szarvak.*) Egy öreg kujonról szól a mese, aki egész életében nagyon szerette a nőket és utolsó órájáig kalandokon törte a fejét.

Amikor közeledni érezte halálát, hozzátartozóit maga köré gyűjtötte, amint ez szokás ilyen „alkalomkor“ és így szólt hozzájuk:

— Imádkozzatok, hogy minél hamarabb a pokolba jussak.

— A pokolba? — kérdezték megdöbbenéssel, akik mellette voltak.

— Igen, a pokolba. Oda szeretnék jutni.

Mellette sirtak, ritak, azt hitték, hogy az öreg ember már félrebeszél. De a vén kujon értelmesen folytatta bucsuzását:

— A pokolba, mert ott vannak az asszonyok.

— Honnan tudod, — kérdezte egy barátja.

— Mert különben mért volnának az ördögöknek szarvai!

SPORT.

+ **Labdarugó-mérkőzés.** Szeptember 15-én vasárnap ismét Kupa mérkőzésben találkozik a délkerület két legjobb csapata, a Temesvári Kinizsi S. E. az AAK. csapatával. A Kinizsi kétségkívül erős csapat. Vasárnap tehát mindkét csapat tudása legjavát viszi a küzdelembe, hogy a további mérkőzésben részt vehessen, erős és élvezetes küzdelemben lesz részünk. AAK. megmutatta, hogy jó bíró vezetésével egyik legjobb délvidéki csapat és különösen ambicionálja a győzelmet, mert veretlenül akarja az őszi szezonot befejezni. Megelőzőleg az A. A. C. I. B. csapata barátságos mérkőzést játszik az A. T. E. I. B. csapatával.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **A Kossuth** kut. Az aradi Kossuth-asztaltársaság elnöksége ez uton mond hálás köszönetet: Szántay Lajos, Nagy Géza, Merle Géza és Kállai Mihálynak a társaság által létesítendő Kossuth diszkuthoz szükséges helyszinrajzok, illetőleg fényképek díjtalan elkészítéséért.

Gyermek patent harisnya

legnagyobb választékban, legolcsóbb árak mellett

2601

Bársony Andornál Arad, Szabadság-tér 17.

MULATSÁGOK.

(=) Kisiparosok táncmulatsága. Az Aradi Kisiparosok egyesülete szeptember hó 21-én, azaz szombaton este 8 órakor a kisiparosok betegsegélyző, rokkant és nyugdíjalapja javára, a Központi szálló összes termeiben, hangversennyel és nagy „kabaréval” egybekötött táncmulatságot rendez. A kuplék és műénekszámok zongora kíséretét Szalay Aranka, az aradi akad. elők. zeneiskola igazgatója volt szíves elvállalni.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

Naptárhirdetők szíves figyelmébe! Az Aradi Közlöny kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is, nagyszabású, díszesen illusztrált naptárt ad ki. Minthogy a naptár már nyomás alatt van, arra kérjük t. hirdetőinket, hogy feladni szándékolt hirdetésüket — annak jó elhelyezése érdekében — idejekorán hozzánk juttatni szíveskedjenek.

Az Izraelita ünnep miatt a tőzsde zárva.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szombaton, 1912. szeptember 14-én

1. Egy férj kerestetik. Humoros. 2. A felöltő kellemetlenségei. Kacagató. 3. Nauke élethiztosítása. Mulatságos. 4. Álarcos tréfa. Gyilkosság az álarcosbálon. Dráma 3 felvonásban.

Előadások délután 6 órától kezdve esti 1/2, 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. — Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrásy-téri új Lloyd-palotában.

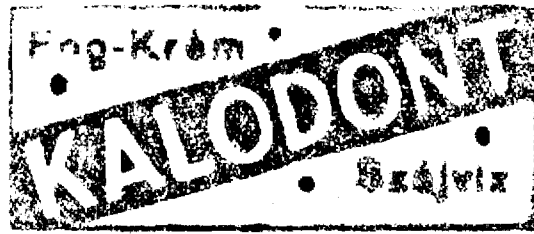
Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja
Ma szombaton, 1912. szeptember 14-én:

1. A kocavadász. Kacagató. 2. Fekete kancellár. Dráma 3 felvonásban. A legújabb Nordisk kép. Előadják a dán kir. színház tagjai. A főszerepet W. Psylander játssza.

Az előadások kezdete délután 6 órától folytatódásgosan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NYILTÉR.*

Ünnepélyes megnyitása ma, szombaton este a fényesen berendezett

MILLENIUM sör csarnoknak.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a Millennium sör csarnokot — nem kimélve semmiféle fáradságot — Aradvárosának ezidőszerint legfényesebben berendezett sör csarnok és éttermévé rendeztem be és azt

ma, szombaton este 8 órakor

Stanits Sándor elsőrendű cigányzenekarának hangversenye mellett

ünnepélyesen megnyitom.

Ez ünnepélyes alkalommal a nagyérdemű közönségnek kedveskedve,

rendezek malacpörkölt és nyárson sült cigánypecsenyével szolgálók.

Saját termésű kitünő kovászi bor, frissen csapolt kőbányai sör.

A mélyen tisztelt közönség további szíves pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Schuch Ferenc,
a Millennium tulajdonosa.

Iskolakönyveket

a legújabb kiadásokat, úgy helyben mind vidékre gyorsan szállítja, hitelképeseknek részletfizetésre is a 25 év óta fennálló

Ingusz I. és Fia könyvkereskedés

Weitzer János-utca, a polgári fiúiskola mellett.
Telefon 517. Telefon 517.

Telefon városi és megyei 902. Telefon 902.

LEGUJABB KIADÁSBAN, LEGELŐNYÖSEBBEN KAPHATÓK
DÉCSI GÉZA
KÖNYVÜZLETÉBEN NÁDASDY-PALOTA.

ÓRIÁSI

választékot talál mindenfajta FÉRFI-, FIÚ- és GYERMEK-RUHÁKBAN, ugyszinté CIPŐ-, KALAP- és uri divatekkekben

Korányinál

a Szabadság-téren. 5441

CIPŐKET

legolcsóbban csak is

Iványi Menyhért

cégnél a Forray-utcában kaphat

Eredeti angol férfi barna vagy fekete

K. 13.—

GYUKITS-kalap :: náiam csak ::

K. 10.—

5441

Amerikai és angol

Vadász czipő

különlegességek már megérkeztek!!

Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK

Egységárban. 1901

K 16-50 és K 20-50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

Arad-Temesvár kaphatók.

Képes árjegyzék díjtalanul.

20808—1912. szám.

Hirdetmény.

Felhívjuk mindazokat, kik az idej hadgyakorlatok alkalmával az aradi határban mezei terményeikben kárt szenvedtek, hogy kártérítési igényeiket folyó hó 14-ig a gáji kapitányi hivatalban jelentsek be.

Arad, 1912. évi szeptember hó 7-én.

A városi tanács.

Vidéken

egy elsőrendű vegyeskereskedés, mely korlátlan italmérési engedéllyel és az összes szükséges jogokkal bír

átadó
esetleg házzal együtt örök áron eladó.

Leveleket prima üzletjelige alatt a kiadóhivatal továbbít.

624—1912. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a polgári leányiskola 4 drb. új tantermének, torna- és rajztermének, valamint öltöző és szertárhelyiségeinek butor berendezése iránt folyó év szeptember hó 20-án délelőtt 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 6478 korona 60 fillér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási-ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeének 1912. évi szeptember hó 9-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Feltűnően olcsó

UJDONSÁGOK.

Női füzös Boxbőrből elegáns és modern **8.50**

Női füzös Chevreaubőrből utolsó divat **9.50**

Legjobb minőségű elegáns és jutányos a Turulcipő.

Turul cipőgyár r.-t.
a monarkia legnagyobb cipőgyára.

Főraktár:
Arad, Andrássy-tér 13. sz.
(Minorita-palota.)

Férfi füzös America-Style elegáns és tartós **11.50**

Férfi füzös Boxbőrből modern és tartós **10-**

Hunyadmegyében egy elsőrendű nagyobb fűszerüzlet betegség miatt **átadó,**
esetleg házzal együtt eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Szemző Ármin
áruügynök Arad.

5768

4369—1912. pm.

Hirdetmény.

A Dobó-utca folytatólagos megnyitása céljából a nagyméltóságú kir. kereskedelmi Minister Ur 56664.I.A/1912. szám alatt kelt rendeletével Arad szab. kir. város közönsége javára engedélyezett kisajátításra vonatkozó kisajátítási tervet és összeírást 1912. szeptember hó 3 tól 1912. szeptember hó 28-ig bezárólag terjedő 15 napi időtartamra Aradon, a városháza első emeletén levő hivatalos helyiségben az 1881. évi XLI. t. c. 34. § a értelmében közszemlére kiteszem és egyidejűleg közzhírré teszem, hogy a kisajátítási ügy tárgyalására dr. Steinhardt Mór közigazgatási bizottsági tag elnökelete alatt Nesnera Aladár és dr. Rosenberg Miksa közig. bizottsági tagok és dr. Angel István jegyzőből álló Arad szab. kir. város közigazgatási bizottsága által kiküldött bizottság az ügy tárgyalását Aradon, a városháza első emeletén levő tanácstermében 1912. évi szeptember hó 30-ik napjának d. u. 3 órakor fogja megkezdeni, illetve megtartani.

Ezen tárgyalásra érdekelteket az 1881. évi XLI. t. c. 34. § a értelmében azon figyelmeztetéssel hívom meg, hogy a kiküldött bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor és érdemileg határoz, ha az érdekeltek közül senki sem jelenik meg.

Arad, 1912. évi szeptember hó 12-én.

Varjassy,
polgármester.

Andrássy-tér 8. számú

házban egy

üzlethelyiség

— különösen dohánytözsének alkalmas — folyó évi november hó 1-ére

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában. József főherceg-ut 22.

Madame Betta Ascher

német, francia, angol és olasz ::

nyelvtanár, nő,

lakik Erzsébetkörút 9. sz. földszint jobbra. ::

Budapesti Csipkeáruház Andrássy-tér 20. sz.

UTALVÁNY.

Ezen szelvény bemutatója ujonnan érkezett őszi és téli ujdonságaink bevásárlásánál szolid szabott árainkból 5 százalék engedményben részesül.

Fischer Eliz-palota.

Csipkék, szalagok, bársonyok, ruhadiszek. Selymek harisnyák. Keztyük és összes szabókellékek.

Ezen rovatban minden szó egy-szeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tőh.-ut. 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szövevényen a szöveg eltér — avagy levélbélyegekben. Tudakozódással a hirdetés száma mindenkor közzendő. Levélbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint: számították. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a köziratban aláhúzással jelzendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetőt a kiadóhivatal kívánatra díjtalanul megszerkeszti. **HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.**

LEVELEZÉS.

Női keszék

Építésére legjobb a Vojtek és Weisz közfintomította. III-711

„Barnaleány.”

Megkapkaptam szívélyes sorait és elsősorban megköszönöm jókívánásait. Érdeklődéssel várom kedves levelében említett legfontosabb pont megoldását, előre jelezve, hogy azt elfogadom. Kezeit csókolja „Szőke fiu”.

Ha hull a haja,

kasmáljon magyar haj-perolint Vojtek és Weisztól. III-711

ALKALMAZÁST KERES.

Építési felügyelő,

helyben alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban. 5821

Egy 50 éves

egyén, aki 20 évig község-jegyzői irodában működött, helyben lehetőleg bizalmi állást keres, kívánatra 30.000 kor. óvadékot nyújt, esetleg 10—15 ezer koronával egy szolid vállalatba venne részt, ha befektetendő tőkéje kellően biztosítható. „Vállalkozó” cím alatti szíves ajánlatokat a kiadóhivatal továbbítja. 5720

ALKALMAZÁST NYER.

Lapkihordópár

felvétetik az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Deutsches Fraulein

mit schönem Ausprache wird zu grosseren Kinder gesucht. Adresse in der Administration.

Egy jó

házból való fiu tanoncnak felvétetik, aki a magyar és román nyelvet folyékonyan beszéli. Ajánlatok Vörös Andor kereskedőhöz Selénd, küldendők. 5788

Francia kisasszonyt

keres, uri család nagyobb gyermekek mellé. Cim a kiadóhivatalban.

Napidíjas

2 kor. 60 fillér napibérrel azonnal felvétetik az aradi dohánybeviteli hivatalnál. 5856

Keresek

azonnali belépésre egy ügyes szak-képzett vaskereskedő segédet, ki önállóan tud dolgozni. Fizetési igény, eddigi működés, az ajánlatokban megjelölendő. Szombaton sárva, Ritter Jakab, Tenke. 5851

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Tankönyvek,

a tantestületek által előírt író- és rajzszerek legelőnyösebben szerezhetők be „Minerva” könyvkereskedésben Arad, Dobó-utca 1. (a Ferenc-téri polgári fiúiskola mellett.) 5811

Zöld ünnepi

imakönyvek, valamint az összes szertartási cikkek Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésében kaphatók. Szabadság-tér 1. Telefon 308. 5311

Valódi

Johan Maria Farina kölni víz fő-raktára Róna Jenő cég, Andrásy-tér 18., ugyszintén divat hajtűk és francia gummi különlegesség nagy raktára. Városi és megyei telefon 233. 3291

Vasház.

Három szobás ganggal, lakóház vas alkotmányu, mely nyaralónak vagy kórnának megfelel, igen jutányos, örök áron eladó. Cim Csika János Marosmonyoró. 5665

Alma

batul, sikulai, arany parmen kapható métermázsája 50 koronáért Thaisz Irma, Alsósimánd. 5818

Iskolakönyvek,

papír és írószerek legelőnyösebben szerezhetők be Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz 5311

Eladók:

írógép, villany szelelő-motor, mé-száros- és homokkordó-kocsi, zsirtartályok, vasüst, vas kemencék, sparherd, mérlegek, csiszoló és kártoló gépek, fa- és vasbutorok, sodronybetét és matracok, pénzszekevények, gyermekkocsik, gyermekágyak Garai vasbutor-üzletben, Karolina-utca sarkán Ugyanottan tanoncok felvétetnek fizetéssel 5809

Egy teljes

mahagoni salon garnitura, nagy állótükrrel, azonnal eladó. Megtekinthető Batthyányi utca 10. sz., I. em., délután 2—3-ig. 5822

Glafey Centenar

a legideálisabb éjeli mécs, füst és szagtalan, egyben melegen tartható a gyermek részére a tej vagy tea. Kapható Aradon, Éles Armin, Fejér Gyula, Török Andor és Társa, Róna Jenő, Hoffmann Ottó, Dürr Gusztáv cégeknél. Battonya: Geller Samu, Pécska: Lusztyig Ernő 5014

Rum compositio

jó házi rum előállítására Vojtek és Weisztól. III-711

KIADÓ LAKÁS.

November 1-től

a Perényi-utcában új házban 4 esetleg 5 szobás lakás kiadó. Bővebbet Gróf Közigység Fideknél, Perényi-u. 6. 5655

November elsejére

egy modern lakás kiadó, 4 utcai szoba, mellékhelyiség, Luther-utca 2. sz., földszint 5. 5823

Az aradi

minorita-rendház Weitzer János-utcai bérházában az udvarban levő külön épületben fényképészeti műterem és lakás 1912. évi november hó 1-re kiadó. Értekezni lehet a házfőnöknél. 5844

Külön bejárattal,

szépen bútorozott szoba előszobával azonnal kiadó Erzsébet királyné körút 1/a földszint. Bővebbet Krausz Paulin könyvkereskedésében. 5855

Két bútorozott szoba

azonnal kiadó Luther-u. 1. 5865

A város közepén

elegánsan berendezett utcai bútorozott szoba kiadó. Cim a kiadóban.

Két nagy lélelemeleti

világos terem irodának vagy műhelynek igen alkalmas, kiadó novembertől, Színház épületben Hoffmann-cégnél. 5820

Egy modern 5 szobás

magánház, közel a Szabadság-térhez, kiadó. Bővebb értesítést Abbázia kávéházban. 5198

Modern kényelemmel, u. m.:

központi melegvízfűtésre, állandó melegvíz ellátásra, villany és légszuszszövetékekkel berendezett magas földszinti és emeleti erkélyes 3 szobás lakás Orczy-utca 8. szám alatt november hó 1. kiadó. 5826

A poloska

teljes kiirtása csupán Vojtek és Weisz biztos szereivel érhető el! III-711

ELLÁTÁS.

Két-három

iskolás fiut teljes ellátásra elfogad özv. Márton Istvánné, Szabadság-tér 17. szám. 5812

Jó családból való

iskolás gyermekeket a közelgő tanévre teljes ellátás és családi felügyelet mellett, esetleg zongorahasználattal és oktatással elvállalok. Horovitz Samuné, Főtvös-utca 17. 5808

Kitűnő

házi koszt 3—4 intelligens ur számára, özv. Márton Istvánnénál, Szabadság-tér 17. 5813

LAKÁST KERESNEK.

Gyermektelen

hivatalnok család 2 szobás utcai lakást mellékkeliségekkel keres a belvárosban, november hó 1-ére, Szíves ajánlatokat ár megjelöléssel „Pontos tiszta lakó” jelígre kiadóhivatalba kér.

ÜZLETEK.

Egy gépenkel felszerelt

jó forgalmu mosóda jutányos fizetési feltételek mellett Petrozsényben eladó. Ugyanott gallérvasaló munkás felvétetik. Értekezni lehet Farkas Dénesnél Petrozsény. 5845

Egy üzlethelyiség

kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 5827

Azonnal eladó

Bettelheim K. utóda első aradi fehérnemű tisztító intézet. Cim a kiadóhivatalban. 5831

KÜLÖNFÉLE.

Szép, tágas, portálos

üzlethelyiség és egy 3 szobás, előszoba, fürdőszobás ur lakás november hó 1-ére kiadó. Bővebbet Deák Ferenc-utca 39. 5571

Fűtési idény közeledtével

a Herkules fűrészfűtő vállalat irodája, Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagyközönségnek I. rendű aprított tűzifát 100 kilónként 2 kor. 70 fillérért hazaszállítva, ugyszintén egész, esetleg fél waggon rakomány cser-, bük- és gyertyánfát kartelesen kívüli legolcsóbb árban befusvarozva fűrészelve és hasítva. Motoros fűrészgépeink is házhoz rendelhetők. Felvilágosítást készséggel nyújtunk telefonon is 658. sz. 5451

Ha nem jól eszik

a hizója, adjon neki Vojtek és Weisz hírneves állat tápporábját. III-711

Taxameteres

Bér-autok

Telefonszám 816

2881
Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Zálogház-

ből arany, ezüst és ékszerek
Farkas Streicher J. cégnél
Arad, Tökölly-ter 1. sz.